॥ अथ ॥

गया माहात्म्य मूल

॥ प्रारम्भः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ सूतउवाच ॥ शौन-
काद्यैर्महाभागैर्देवर्षिः सह नारदः ॥ सनत्कुमारं पप्रच्छ प्रणम्य
विधिपूर्वकम् ॥ १ ॥ नारदउवाच ॥ सनत्कुमारमेब्रूहितीर्थतीर्थो त्तमो-
त्तमम् ॥ तारकंसर्वभूतानांपठतांशृण्वतांतथा ॥ २ ॥ सनत्कुमार-
उवाच ॥ वक्ष्येतीर्थंपरंपुण्यं श्राद्धादौसर्वतारकम् ॥ गयातीर्थसर्वदेशे-
तीर्थेभ्योप्यधिकंशृणु ॥ ३ ॥ गयासुरस्तपस्तेपेब्रह्मणाक्रतवेर्थितः ॥
प्राप्तस्य तस्य शिरसिशिलांधर्मोह्यधारयत् ॥ ४ ॥ तत्रब्रह्मा करोद्यागं
स्थितश्चादिगदाधरः ॥ फल्गुतीर्थादिरूपेणनिश्चलार्थमहर्निशम् ॥
५ ॥ गयासुरस्य विप्रेंद्रब्रह्माद्यैर्दैवतैः सह ॥ कृतयज्ञोददौब्रह्माब्राह्मणे-
भ्योगृहादिकम् ॥ ६ ॥ श्वेतकल्पेतुवाराहे गयायोगमकारयत् ॥
गयनाम्नागयाख्यातंक्षेत्रंब्रह्मर्षिकांक्षितम् ॥ ७ ॥ कांक्षंति पितरः पुत्रान्
नरकाद्भयभीरवः ॥ गयांया स्यति यः पुत्रः सनस्त्राताभविष्यति ॥ ८ ॥
गयाप्राप्तं सुतं दृष्ट्वापितृणामुत्सवोभवेत ॥ पद्भ्यामपिजलंस्पृष्ट्वा-

सोस्मभ्यंकिन्नदास्यति ॥ ९ ॥ एष्टव्या बहवः पुत्रायद्येकोपिगयां-
व्रजेत् ॥ यजेद्वाचाश्वमेधेननीलंवावृषमुत्सृजेत् ॥ १० ॥ गयांगत्वा-
न्नदातायः पितरस्तेनपुत्रिणः ॥ पक्षत्रयंनिवासीचपुनात्यासप्तमं-
कुलम् ॥ ११ ॥ नोचेत्पंचदशाहंवासप्तरात्रंत्रिरात्रकम् ॥ महाक-
ल्पकृतंपापंगयांप्राप्यविनश्यति ॥ १२ ॥ पिंडंदद्याच्चपित्रादेरात्मनो-
पितिलैर्विना ॥ ब्रह्महत्यासुरापानंस्तेयंगुर्वंगनागमः ॥ १३ ॥ पापंतत्सं-
गजंसर्वंगयाश्राद्धाद्विनश्यति ॥ आत्मजोप्यन्यजोवापिगयाभूमौयदा
तदा ॥ १४ ॥ यन्नाम्नापातयेत्पिंडंतंनयेद्ब्रह्मशाश्वतम् ॥ ब्रह्मज्ञा
नंगयाश्राद्धंगोगृहेमरणंतथा ॥ १५ ॥ वासः पुंसां कुरुक्षेत्रेमुक्तिरेषाचतु-
र्विधा ॥ ब्रह्मज्ञानेनकिंसाध्यंगोगृहेमरणेनकिम् ॥ १६ ॥ वासेनकिं-
कुरुक्षेत्रेयदिपुत्रोगयांव्रजेत् ॥ गयायांसर्वकालेषुपिंडंदद्याद्विचक्षणः
॥ १७ ॥ अधिमासेजन्मदिनेचास्तेपिगुरुशुक्रयोः ॥ नत्यक्तव्यंगया-
श्राद्धंसिंहस्थेऽपिबृहस्पतौ ॥ १८ ॥ सकृद्गयाभिगमनंसकृत्पिंड-

प्रपातनम् ॥ दुर्लभंकिंपुनर्मन्येअस्मिन्नेवव्यवस्थितः ॥ १९ ॥
प्रमादान्म्रियतेक्षेत्रेब्रह्मादेर्मुक्तिदायके ॥ ब्रह्मज्ञानाद्यथामुक्तिर्लभतेनात्र
संशयः ॥ २० ॥ कीकटादिमृतानां च पितृणांतारणायच ॥ तस्मा-
त्सर्वप्रयत्नेनवस्तव्यंसुविचक्षणैः ॥ २१ ॥ ब्रह्मप्रकल्पितान्विप्रान्ह-
व्यकव्यादिनार्चयेत् ॥ तैस्तुष्टैस्तोषिताःसर्वाःपितृभिःसहदेवताः॥ २२॥
मुंडनंचोपवासश्चसर्वतीर्थेष्वयंविधिः ॥ वर्जयित्वा कुरुक्षेत्रंविशालां-
विरजांगयाम् ॥ २३ ॥ दंडंप्रदर्शयेद्भिक्षुर्गयांगत्वानपिंडदः ॥ दंडं-
स्पृष्ट्वाविष्णुपदे पितृभिः सहमुच्यते ॥ २४ ॥ नदंडीकिल्बिषंधत्ते-
पुण्यंवापरमार्थदम् ॥ अतःसर्वाक्रियांत्यक्त्वाविष्णुंध्यायेत्तुभावुकम्
॥ २५ ॥ संन्यसेत्सर्वकर्माणिवेदमेकंनसंत्यजेत् ॥ मुंडपृष्ठाच्चपूर्व-
स्मिन्पश्चिमेदक्षिणोत्तरे ॥२६॥ सार्धक्रोशद्वयंमानंगयेतिब्रह्मणेरितम् ॥
पंचक्रोशंगयाक्षेत्रंक्रोशमेकंगयाशिरः ॥ २७ ॥ तन्मध्येसर्वतीर्थानि-
त्रैलोक्येयानिसंतिवै ॥ श्राद्धकृद्योगया क्षेत्रेपितृणा मनृणोहिसः

॥ २८ ॥ शिरसिश्राद्धकृद्यस्तुकुलानांशतमुद्धरेत् ॥ गृहाच्चलितमात्रे-
णगयायांगमनंप्रति ॥ २९ ॥ स्वर्गारोहणसोपानंपितॄणांचपदेपदे ॥
पदेपदेऽश्वमेधस्ययत्फलंगच्छतोगयाम् ॥ ३० ॥ तत्फलंचभवेन्नृणां-
समग्रंनात्रसंशयः ॥ पायसेनाथचरुणासक्तुनापिष्टकेनवा ॥ ३१ ॥
तंडूलैःफल मूलाद्यैर्गयायांपिंडपातनम् ॥ तिलकल्केनखंडेनगुड-
नसघृतेनवा ॥ ३२ ॥ केवलेनैवदध्नावाऊर्जेनमधुनापिवा ॥ पिणया-
कखंडंसघृतंपितृभ्योक्षय्यमित्युत ॥ ३३ ॥ इष्यतेपितृभिर्भोज्यंह-
विष्यान्नंमुनीरितम् ॥ मुष्टिमात्रप्रमाणेनचार्द्रामलकमात्रकम् ॥ शमीपत्र
प्रमाणेनपिंडंदद्याद्गयाशिरे ॥ ३४ ॥ उद्धरेत्सप्तगोत्राणिकुलमेको-
त्तरंशतम् ॥ पितामाताचभार्याचभगिनीदुहितुःपतिः ॥३५॥ पितृष्वसामा
तृष्वसासप्तगोत्राणितारयेत् ॥ चतुर्विंशश्चाविंशश्चषोडशद्वादशैवहि ॥
३६॥ रुद्राद शवमुश्चैवकुलमेकोत्तरंशतम् ॥ एकतःसर्ववस्तूनिरसवंतिम-
धूनिहि॥३७॥ स्मृत्वागदाधरांध्यब्जंफल्गुतीर्थांबुचैकतः॥ नावाहनंनदि-
ग्बंधोनदोषोदृष्टिसंभवः ॥३८॥ सकारुणयेनकर्तव्यंतीर्थश्राद्धंविचक्षणैः ॥
पिंडासनं पिंडदानंपुनः प्रत्यवनेजनम् ॥ ३९ ॥ दक्षिणाचान्नसंकल्प-
स्तीर्थश्राद्धेष्वयंविधिः ॥ अन्यत्रावाहिताःकालेपितरोयांत्यमुंप्रति ॥
४० ॥ अत्रागतं सुतं दृष्ट्वास्वयमायांतिसर्वथा ॥ तीर्थश्राद्धंप्रयच्छ-
द्भिःपुरुषैः फलकांक्षिभिः ॥ ४१ ॥ कामंक्रोधंतथालोभंत्यक्त्वाका-
र्याऽऽदिकाःक्रियाः ॥ ब्रह्मचार्येकभोजीचभूशायीसत्यवाक्छुचिः ॥ ४२ ॥
सर्वभूतहितेरक्तःसतीर्थफलमश्नुते ॥ तीर्थान्यनुसरन्धीरःपाखंडंपूर्वत-
स्त्यजेत् ॥ ४३ ॥ पाखंडंतच्चविज्ञेयंयद्भवेत्कर्मकामतः तीर्थेषुयेनरा-
धीराःकर्मकुर्वंतितद्गताः ॥ ४४ ॥ यथाब्रह्मविदांवेद्यंवस्तुवानन्यचेत-
सः ॥ प्रविशंति परेसांख्यंब्रह्मब्रह्मपरायणाः ॥ ४५ ॥ गयायानहित-
त्स्थानंयत्रतीर्थंनावेद्यत ॥ सान्निध्यंसर्वतीर्थानांगयातीर्थंततोवरम् ॥
४६ ॥ मीनेमेषेस्थितेसूर्येकन्यायांकार्मुकेघटे ॥ दुर्लभंत्रिषुलोकेषुग-
यायांपिंडपातनम् ॥४७॥ मकरेवर्तमानेचग्रहणेचंद्रसूर्ययोः ॥ दुर्लभंत्रि-

पुलोकेषुगयायांपिंडपातनम् ॥ ४८ ॥ गयायांपिंडदानेनयत्फलंलभते-
 नरः ॥ नतच्छक्यंमयावक्तुंकल्पकोटिशतैरपि ॥ इति श्रीवायुपुराणे
 श्वेतवाराहकल्पेगयामाहात्म्येप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

नारदउवाच ॥ गयसुरःकथंजातः प्रभावः किंकिमात्म-
कः ॥ तपस्तप्तंकथंतेनकथं देहपवित्रता ॥ १ ॥ सनत्कुमारउवाच ॥
विष्णोर्नाभ्यंबुजाज्जातोब्रह्मालोकपितामहः ॥ प्रजाः सृजेतिसंप्रोक्तः
पूर्वंदेवेनविष्णुना ॥ २ ॥ आसुरेणैवभावेनह्यसुरानसृजत्पुरा ॥ सौमन-
स्येनभावेन देवान्सुमनसोसृजत ॥ ३ ॥ गयासुरसुराणांचमहाबलप-
राक्रमः ॥ योजनानांसपादंचशतंतस्योच्चयः स्मृतः ॥४॥ स्थूलः षष्टि-
योजनानां श्रेष्ठोसौवैष्णवःस्मृतः ॥ कोलाहलेगिरिवरे तपस्तेपेसुदारु-
णम् ॥ ५ ॥ बहुवर्षसहस्राणिनिरुच्छ्वासः स्थिरोभवत् ॥ तत्तपस्तापि-
तादेवाः संक्षोभंपरमं गताः ॥ ६ ॥ ब्रह्मलोकंगतादेवाः प्रोचुस्तेथपि-
तामहम् ॥ गयासुराद्रक्षदेवब्रह्मादेवांस्तदाब्रवीत् ॥ ७ ॥ व्रजामःशंकरं

देवाब्रह्माद्याश्चगताः शिवम् ॥ कैलासेचाब्रुवन्नत्वारक्षरक्षमहासुरात् ॥
८ ॥ ब्रह्माद्यांश्चाब्रवीच्छंभुर्व्रजामः शरणं हरिम् ॥ क्षीराब्धौदेवेशःसनः
श्रेयोभिधास्यति ॥९॥ ब्रह्मामहेश्वरोदेवाविष्णुंनत्वाप्रतुष्टुवुः ॥ देवा-
ऊचुः ॥ ॐनमोविष्णवेभूभर्त्रेसर्वेषांप्रभविष्णवे ॥१०॥ रोचिष्णवे जि-
ष्णवेचराक्षसादिग्रसिष्णवे ॥ धरिष्णवेखिलस्यास्ययोगिनांपारदृष्णवे
॥ ११ ॥ बर्हिष्णवेह्यनंतायनमोभ्राजिष्णवेनमः ॥ सनत्कुमारउवाच ॥
एवंस्तुतोवासुदेवःसुराणांदर्शनं ददौ ॥ १२ ॥ किमर्थमागतादेवाविष्णु-
नोक्तास्तमब्रुवन् ॥ गयासुरभयाद्देवरक्षास्मानब्रवीद्धरिः ॥ १३ ॥ ब्रह्मा-
द्यायांतुतंदैत्यंचागमिष्याम्यहंततः ॥ केशवोगरुडारूढोवरंदातुंगयासु-
रम् ॥ १४ ॥ सर्वैस्वंस्वंसमास्थायनिजवाहनमुत्तमम् ॥ ऊचुस्तंवासुदे-
वाद्याःकिमर्थंतप्यतेत्वया ॥ १५ ॥ संतुष्टा आगताःसर्वेवरंब्रूहिगयासुर ॥
गयासुरउवाच ॥ यदितुष्टाश्चमेदेवाब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥१६॥ सर्वदेव-
द्विजातिभ्योयज्ञतीर्थशिलोच्चयात् ॥ देवेभ्योतिपवित्रोहमृषिभ्योपि-

ग० शिवाऽव्ययात ॥ १७॥ ज्ञानिभ्यश्चापिकर्मिभ्योधर्मिभ्यश्चतथापुनः ॥
॥४॥ मंत्रिभ्योतिपवित्रोहंपवित्रोभवभोःसदा ॥१८॥ पवित्रमस्तुतंदेवादैत्यमु- मा०
क्त्वाययुर्दिवम् ॥ दृष्ट्वादैत्यंततःस्पृष्ट्वासर्वेहरिपुरंययुः ॥१९॥ शून्ये-
लोकत्रयेजातेशून्यायमपुरीह्यभूत् ॥ यम इंद्रादिभिः सार्धंब्रह्मलोकंत-
तोऽगमत् ॥ २० ॥ ब्रह्माणं मूचिरेदेवागयासुरविलोपिताः ॥ त्वयादत्तो-
धिकारोवैत्वंगृहाणपितामह ॥ २१ ॥ ब्रह्माब्रवीत्ततोदेवान्व्रजामोविष्णु-
मव्ययम् ॥ ब्रह्मादयोऽब्रुवन्विष्णुंत्वयादत्तवरोऽसुरः ॥२२॥ तद्दर्शनाद्ययुः
स्वर्गंशून्यंलोकत्रयंह्यभूत्॥ देवैस्तुष्टोवासुदेवोब्रह्माणंसवचोऽब्रवीत् ॥२३
गत्वासुरंप्रार्थयस्वयज्ञार्थं देहिदेहकम् ॥ विष्णूक्तःससुरोब्रह्मागत्वाप-
श्यन्महासुरम् ॥ २४ ॥ गयासुरोऽब्रवीद्दृष्ट्वाब्रह्माणंत्रि दशैःसह ॥
संपूज्योत्थायविधिवत्प्रणतः प्रश्रयान्वितः ॥ २५ ॥ गयासुरउवाच ॥
अद्यमेसफलं जन्मअद्यमेसफलंतपः ॥ यदागतोतिथिर्ब्रह्मासर्वंप्राप्तं-
ममाद्यवै ॥ २६ ॥ योगिन्योगांगवित्सर्वलोक स्वामिन्पितर्गुरो ॥ यद- ॥४॥

र्थमागतोब्रह्मंस्तत्कार्यंकरवाण्यहम् ॥ २७ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ पृथिव्यां-
यानितीर्थानिदृष्टानिभ्रमतामया ॥ यज्ञार्थंनतुतेतानिपावित्र्याणिशरी-
रतः ॥ २८ ॥ त्वयादेहपवित्रत्वंप्राप्तंविष्णुप्रसादतः ॥ अतःपवित्र-
देहंस्वंयज्ञार्थंदेहिमेसुर ॥ २९ ॥ गयासुरउवाच ॥ धन्योहंदेवदेवेशय-
द्देहःप्रार्थ्यतेत्वया ॥ पितृवंशेकृतार्थोहंमातृवंशेतथैवच ॥ ३० ॥ त्वयै-
वोत्पादितोदेहःपवित्रस्तुत्वया कृतः ॥ सर्वेषामुपकाराययागोऽवश्यंभ-
विष्यति ॥ ३१ ॥ इत्युक्त्वासोपतद्भूमौश्वेतकल्पेगयासुरः ॥ नैर्ऋतीं-
दिशमाश्रित्यतदाकोलाहलेगिरौ ॥ ३२ ॥ शिरःकृत्वोत्तरेदैत्यःपादौ-
कृत्वातुदक्षिणे ॥ ब्रह्मासंभृतसंभारान्मानसानृत्विजोऽसृजत् ॥ ३३ ॥
अग्निशर्माणममृतंशौनकंप्रांजलिंमृदुम् ॥ कुमार्थिवदकौंडिन्यंहा-
रीतंकाश्यपंकृपम् ॥ ३४ ॥ गार्ग्यंकौशिकवासिष्ठंमुनिंभार्गवमव्ययम् ॥
वृद्धपाराशरंकाण्वंमांडव्यंश्रुतिकेवलम् ॥ ३५ ॥ श्वेतंसुतालंदमनं-
कुहोत्रंकंकमेवच ॥ लौगाक्षिंचमहाबाहुंजैगीषव्यंतथैवच ॥ ३६ ॥

दधिपंचमुखंविप्रऋषभंकर्कमेवच ॥ कात्यायनंगोभिलंचमुनिमिश्रंम-
हाव्रतम् ॥ ३७ ॥ सुपालकंगौतमंचतथावेदशिरोव्रतम् ॥ जटामा
लिनमव्यग्रंचाट्टहासंचदारुणम् ॥ ३८ ॥ आत्रेयंचाप्यांगिरसमौपम-
न्युंमहाव्रतम् ॥ गोकर्णंचगुहावासंशिखंडिनमुमाव्रतम् ॥३९ ॥ एतान-
न्यांश्चविप्रेंद्रान्देवलोकपितामहः ॥ परिकल्प्याकरोद्यागंगयासुरशरी-
रके ॥ ४० ॥ अग्निशर्मापिपंचाग्नीन्मुखादेतानथासृजत ॥ दक्षिणा-
ग्निंगार्हपत्यमाहवनीयतपोमयः ॥ ४१ ॥ सभ्यावसथ्यौदेवर्षेयें-
षुयज्ञाःप्रकीर्तिताः ॥ यज्ञस्यचप्रतिष्ठार्थंविप्रेभ्योदक्षिणांददौ ॥ ४२ ॥
कृत्वापूर्णाहुतिंब्रह्मास्नात्वाचावभृथेऽसुरम् ॥ यज्ञवाटेसुरैःसार्द्धंसमानी-
यव्यरोपयत् ॥ ४३ ॥ ब्रह्मणःसरसिश्रेष्ठेतदादैत्योमहासुरः ॥ चलितश्च-
कितोब्रह्माधर्मराजमभाषत ॥ ४४ ॥ जातागृहेतवाशिलातामानीयात्र-
धारय ॥ दैत्यस्यशीघ्रंशिरसितांधारयममाज्ञया ॥ ४५ ॥ निश्चला-
र्थंयमःश्रुत्वाधारयन्मस्तकेशिलाम् ॥ शिलायांधारितायांतुसशिल-

श्चासुरोऽचलत् ॥ ४६ ॥ देवाःपादैर्लक्षयित्वातथापिचलितोऽसुरः ॥
ब्रह्माथव्याकुलोविष्णुंगतः क्षीराब्धिशायिनम् ॥ ४७ ॥ तुष्टावप्रण-
तोभूत्वानत्वाचाहादृतःप्रभुम् ॥ब्रह्मोवाच॥ ब्रह्मांडस्यपतेनाथनमामिज-
गतांपतिम् ॥ ४८ ॥ पतिंकीर्तिमतांनृणांभुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ॥ विष्व-
क्सेनोऽब्रवीद्विष्णुंदेवत्वांस्तौतिपद्मजः ॥ ४९ ॥ हरिराहानयस्वत्वंवि-
ष्वक्सेनःसतमानयत ॥ अजमूचेहरिःकस्मादागतोऽसिवदस्वतत॥ ५० ॥
ब्रह्मोवाच ॥ देवदेवकृतेयागेप्रचचालगयासुरः ॥शिलायांदेवरूपिण्यां-
न्यस्तायांतस्यमस्तके ॥५१ ॥ रुद्रादिषुचदेवेषुसंस्थितेष्वसुरोऽचलत् ॥
इदानींनिश्चलार्थंहिप्रसादंकुरुमाधव ॥ ५२ ॥ ब्रह्मणोवचनंश्रुत्वाह्या-
कृष्यस्वशरीरतः ॥ मूर्तिंददौनिश्चलार्थंब्रह्मणोभगवान्हरिः ॥ ५३ ॥
आनीयमूर्तिंब्रह्मापिशिलायांसमधारयत् ॥ तथापिचलितंवीक्ष्यपुनर्दे-
वमिहाह्वयत् ॥ ५४ ॥ आगत्यविष्णुःक्षीराब्धेः शिलायांसंस्थितोऽ-
भवत् ॥ जनार्दनाभिधानेनपुंडरीकाक्षनामतः ॥ ५५ ॥ शिलायांनि-

ग० श्चलार्थंहिस्वयमादिगदाधरः ॥ निश्चलार्थंपंचधामीच्छिलायांप्रपि-
॥६॥ तामहः ॥ ५६ ॥ पितामहोऽथफल्ग्वीशःकेदारःकनकेश्वरः ॥ ब्रह्मा- मा०
स्थितःस्वयंतत्रगजरूपीविनायकः ॥ ५७ ॥ गयादित्यश्चोत्तरार्को
दक्षिणार्कस्त्रिधारविः ॥ लक्ष्मीःसीताभिधानेनस्थितावैमंगलाह्वया
॥ ५८ ॥ गायत्रीचैवसावित्रीत्रिसंध्येयंसरस्वती ॥ इन्द्रोबृहस्पतिःपूषा-
वसवोष्टौमुनीश्वराः ॥५९॥ विश्वेदेवाअश्विनौचमरुतोविश्वनायकः ॥
सयक्षोरगगंधर्वास्तस्थुर्देवाः स्वशक्तितः ॥ ६० ॥ आद्ययागदयाचा-
सौयस्माद्दैत्यःस्थिरीकृतः ॥ स्थितइत्येवहरिणातस्मादादिगदाधरः
॥ ६१ ॥ ऊचेगयासुरोदेवान्किमर्थंवंचितोह्यहम् ॥ यज्ञार्थंब्रह्मणोदत्तं
शरीरममलंमया ॥६२॥ विष्णोर्वचनमात्रेणकिंनस्यान्निश्चलोह्यहम् ॥
यत्सुरैःपीडितोत्यर्थंगदयाहरिणातथा ॥ ६३ ॥ पीडयश्चयद्यहंदेवाः
प्रसन्नाःसंतुसर्वदा ॥ गदाधराययेतुष्टाःप्रोचुश्चापिगयासुरम् ॥ ६४ ॥
वरंब्रूहिप्रसन्नाःस्मोदेवानूचेगयासुरः ॥ गयासुरउवाच ॥ यावत्पृथ्वीप- ॥६॥

र्वताश्चयावच्चंद्रार्कतारकाः ॥ ६५ ॥ तावच्छिलायांतिष्ठंतुब्रह्मविष्णु
महेश्वराः ॥ अन्येचसकलादेवामन्नाम्नाक्षेत्रमस्तुवै ॥ ६६ ॥ पंच-
क्रोशंगयाक्षेत्रंक्रोशमेकंगयाशिरः ॥ तन्मध्येसर्वतीर्थानित्रैलोक्येया-
नितानिवै ॥ ६७ ॥ गंगाद्याः सुमहानद्यःसरांसिविविधानिच ॥ तेदेवा-
स्तानितीर्थानिप्रयच्छंतुहितंनृणाम् ॥ ६८ ॥ स्नानादितर्पणंकृत्वापिं-
डदानात्फलादिकम् ॥ एकोविष्णुस्त्रिधामूर्तिर्यावत्संकीर्त्यतेबुधैः॥६९॥
तावद्गयाशिरःक्षेत्रंख्यातिमेतुसदाभुवि ॥ सहात्मानंसहस्रंचकुलानां-
चोद्धरेत्तुसः ॥ ७० ॥ व्यक्ताव्यक्तस्वरूपेणयूयंतिष्ठंतुसर्वदा ॥ गदाधरः
स्वयंलोकान्पूजनादघनाशनः ॥ ७१ ॥ श्राद्धंसपिंडकंयेषांब्रह्मलोकं-
प्रयांतुते ॥ ब्रह्महत्यादिकंपापंविनश्यतिचसेविनाम् ॥ ७२ ॥ नैमिषं-
पुष्करंगंगांप्रयागंचविमुक्तिदम् ॥ एतान्यन्यानितीर्थानिदिविभुव्यंतरि-
क्षतः ॥७३॥ समायांतुसदानृणांप्रयच्छंतुहितंनृणाम् ॥ किंबहूक्त्यासुरे-
शानायुष्मास्वेकापिदेवता ॥७४॥ चेन्नतिष्ठेदहंचापिसमयः प्रतिपाल्य-

ग॰ ताम् ॥ गयासुरवचःश्रुत्वाप्रोचुर्विष्णवादयःसुराः ॥७५॥ त्वयायत्प्रार्थितं-
॥७॥ सर्वंतद्भविष्यत्यसंशयम् ॥ पितॄणांवैकुलशतमात्मानंपिंडदानतः ॥७६॥ मा॰
श्राद्धादिनानयिष्यंतिब्रह्मलोकमनामयम् ॥ अस्मत्पदानर्चयित्वाया-
स्यंतिपरमांगतिम् ॥ ७७ ॥ देवैर्दत्तवरोदैत्योहर्षितोनिश्चलोऽभवत् ॥
स्थितेषुचैवदेवेषुब्राह्मणेभ्योददौह्यजः ॥ ७८ ॥ ग्रामांस्तुपंचपंचाशत्पंच-
क्रोशंगयांतथा ॥ गृहान्कृत्वाददौदिव्यान्सर्वोपस्करसंयुतान् ॥ ७९ ॥
कामधेनुंकल्पवृक्षपारिजातादिकांस्तरून् ॥ महानदींक्षीरवाहांघृतकु-
ल्यांतथैवच ॥ ८० ॥ मधुस्रवांमधुकुल्यांदध्याज्यादिसरांसि च ॥
सुवर्णदीर्घिकांचैवबहूनन्नादिपर्वतान् ॥ ८१ ॥ भक्ष्यभोज्यफलादीं-
श्चसर्वंब्रह्मासृजन्ददौ ॥ नयाचध्वंचविप्रेंद्रा अन्यानुक्त्वाददौह्यजः ॥८२॥
दत्त्वाययौब्रह्मलोकंनत्वाह्यादिगदाधरम् ॥ धर्मारण्येतत्रधर्मंयाजयि-
त्वाययाजिरे ॥ ८३ ॥ धर्मयागेचलोभाद्वैप्रतिगृह्यधनादिकम् ॥ तांबू-
लेपंचरत्नानिबलेनैवददौनृपः ॥ ८४ ॥ धर्मयागस्यवैधूमेस्वर्गंलोकंग- ॥७॥

तेसति ॥ ततोब्रह्मासमागत्यब्राह्मणांस्ताञ्छशापह ॥ ८५ ॥ कृतवंतो-
यतोलोभंमद्दत्तेष्वखिलेष्वपि ॥ तस्मात्तृष्णाधिकायूयंभविष्यथसद
द्विजाः ॥ ८६ ॥ युष्माकंवारिवाहास्यान्नदीपाषाणपर्वताः ॥ नद्या-
दयोवारिवाहामृदाद्याः प्रचुरागृहाः ॥ ८७ ॥ कामधेनुः कल्पवृक्षःस्व-
र्लोकमुपतिष्ठतु ॥ एवंशप्ताब्रह्मणातेप्रार्थयंतोब्रुवन्नजम् ॥ ८८ ॥
त्वयायद्दत्तमखिलंतत्सर्वंशापतोगतम् ॥ जीवनार्थंप्रसादंनोभगवन्कर्तु-
मर्हसि ॥८९॥ तच्छ्रुत्वाब्राह्मणान्ब्रह्माप्रोवाचेदंदयान्वितः ॥ तीर्थोपजी-
विकायूयमाचंद्रार्कंभविष्यथ ॥ ९० ॥ लोकाःपुण्यागयायांयेश्राद्धिनो-
ब्रह्मलोकगाः ॥ युष्मान्येपूजयिष्यंतितैरहंपूजितःसदा ॥९१ ॥ आक्रां-
तंदैत्यजठरंधर्मेणविरजाद्रिणा ॥ नाभिकूपसमीपेचदेवीचविरजास्थि-
ता ॥ ९२ ॥ तत्रपिंडादिकंकृत्वात्रिःसप्तकुलमुद्धरेत् ॥ माहेंद्रगिरिणा-
तस्यकृतौपादौसुनिश्चलौ ॥ ९३ ॥ तत्रापिपिंडकृत्सप्तकुलान्युद्धरते-
नरः ॥ ९४ ॥ इतिश्रीवायुपुराणेश्वेतवाराहकल्पेगयामाहात्म्येद्विती-

योऽध्यायः ॥ २ ॥ नारदउवाच ॥ कथंशिलासमुत्पन्नायया क्रांतोग-
यासुरः ॥ किंरूपंकिंचमाहात्म्यंतस्याःकिंवदनामच ॥ १ ॥ सनत्कु-
मारउवाच ॥ शृणुनारदयत्पुरायंकथयामिपुनस्तव ॥ आसीद्धर्मोमहा-
तेजाःसर्वविज्ञानपारगः ॥ २ ॥ विश्वरूपाचतत्पत्नीभर्तृव्रतपरायणा ॥
तस्यांधर्मात्समुत्पन्नाकन्याधर्मव्रतासती ॥ ३ ॥ सर्वलक्षणसंपन्ना-
लक्ष्मीरिवगुणाधिका ॥ तस्यांयेतुगुणाह्यासंस्तेनसंतिजगत्त्रये ॥ ४ ॥
धर्मोधर्मव्रतायांतुत्रिषुलोकेषुमार्गयन् ॥ नानुरूपंवरंलेभेधर्मोक्तावर-
सिद्धये ॥ ५ ॥ तपःकुरुवरार्थंत्वंतथेत्युक्त्वावनंययौ ॥ कन्यासाचत-
पस्तेपेसर्वेषांदुस्तरंचयत् ॥ ६ ॥ वायुभक्षःश्वेतकल्पेयुगानामयुतंपुरा ॥
ब्रह्मणोमानसःपुत्रोमरीचिर्नामविश्रुतः ॥ ७ ॥ प्रवृत्तिलक्षणंधर्मंकर्तुं-
सब्रह्मणोरितः ॥ पर्यटन्पृथिवींसर्वांकन्यारत्नंददर्शसः ॥ ८ ॥ रूपयौव-
नसंपन्नांपरमेतपसिस्थिताम् ॥ पप्रच्छाथमरीचिस्तांकात्वंकस्यासि-
तद्वद ॥ ९ ॥ रूपेणानेनमांनूनंविमोहयासि सुव्रते ॥ ब्रह्मात्मजोहंवि-

ख्यातोमरीचिर्वेदपारगः ॥ १० ॥ मरीचेर्वचनं श्रुत्वाकन्याप्रोवाचतं-
मुनिम् ॥ अहंधर्मव्रतानामधर्मपुत्रीतपोन्विता ॥ ११ ॥ पतिव्रतार्थंवि-
प्रेंद्रचरामिपरमंतपः ॥ कामावाप्तिर्भवेद्यावत्तावदेतत्प्रवर्तनम् ॥ १२ ॥
धर्मव्रतांमरीचिस्तामुवाचप्रीतिपूर्वकम् ॥ पतिव्रतादर्शनान्मेभविष्यसि-
शुभव्रते ॥ १३ ॥ पतिव्रतेच्छयापृथ्वींविचरामिह्यहर्निशम् ॥ त्वंचेत्प-
तिव्रताजाताभजंतंभजमांवरम् ॥ १४ ॥ लोकेनत्वादृशीकन्याममतु-
ल्योनतेवरः ॥ धर्मव्रतेधर्मपुत्रितस्मात्त्वंभजमेधुना ॥ १५ ॥ धर्मव्रता-
मुनिंप्राहधर्मंयाचयसुव्रत ॥ तच्छ्रुत्वाधर्ममगमन्मुनिंधर्मोददर्शह ॥ १६ ॥
तेजःपुंजवरंनत्वाआसनार्घ्यादिनार्चयत् ॥ किमर्थमागतःपृष्टोमरीचि-
र्धर्ममब्रवीत् ॥ १७ ॥ कन्यार्थंभ्रमतापृथ्वींदृष्टातेकन्यकावरा ॥ मह्यं-
कन्यांचतांदेहिश्रेयस्तवभविष्यति ॥ १८ ॥ अर्घ्यादिनासमभ्यर्च्यध-
र्मःप्रोचेतथेतितम् ॥ धर्मव्रतांसमानीयदत्तवांस्तांमरीचये ॥ १९ ॥
वरंचदत्तवांस्तस्मैतद्वाक्यंचयथाकृतम् ॥ अग्निहोत्रेणसहितंस्वाश्रमं-

 तांद्विजोनयत् ॥ २० ॥ रेमेमुनिस्तयासार्द्धंयथाविष्णुःश्रियासह ॥
 पार्वत्याचयथाशंभुःसावित्र्याचयथाह्यजः ॥ २१ ॥ जज्ञेपुत्रशतंतस्यांम-
रीचिर्विष्णुजोपमम् ॥ मरीचिःफलपुष्पार्थंवनंगत्वासमागतः ॥ २२ ॥
श्रांतः कदाचित्तांपत्नीमुवाचेतिपतिव्रताम् ॥ भुक्त्वा तुशयनस्थस्यपाद-
संवाहनंकुरु ॥ २३ ॥ धर्मव्रतातथेत्युक्त्वाशयानस्यचसामुनेः ॥ पाद-
संवाहनंचक्रेघृतेनाभ्यज्यतत्परा ॥ २४ ॥ निद्रायमाणेथमुनौब्रह्मातंदे-
शमागतः ॥ इयेषदृष्ट्वाब्रह्माणंमनसार्चयितुंप्रभुम् ॥ २५ ॥ पादसंवा-
हनंकृत्वाकिंब्रह्माणंप्रपूजयेत् ॥ इत्याकुलासमुत्तस्थौमत्वासाचगुरोर्गु-
रुम् ॥ २६ ॥ अर्घ्यपाद्यादिकंकृत्वाब्रह्माणंसमपूजयत् ॥ संस्कृतायां-
तुशय्यायांविश्राममकरोदजः ॥ २७ ॥ एतस्मिन्नंतरेभर्तासमुत्तस्थौस्व-
तल्पतः ॥ धर्मव्रतामपश्यन्सविप्रःक्रुद्धःशशापताम् ॥ २८ ॥ पादसंवा-
हनंत्यक्त्वायस्मादाज्ञांविहायमे ॥ गतान्यत्रततःपापाच्छापदग्धाशि-
लाभव ॥ २९ ॥ भर्त्राधर्मव्रताशप्तामरीचिंप्राहकोपिता ॥ शयानेत्वयि-

संप्राप्तोब्रह्मात्वज्जनकोगुरुः ॥ ३० ॥ त्वयोत्थायाहिकर्तव्यंस्वगुरोःपू-
जनंसदा ॥ मयातुधर्मचारिण्यातवकार्यंकृतंमुने ॥ ३१ ॥ अदोषाहंय-
तःशप्तातस्माच्छापंददामिते ॥ त्वंचशापंमहादेवाद्भर्तुः प्राप्स्यस्यसं-
शयम् ॥ ३२ ॥ व्याकुलंतंपतिंदृष्ट्वाव्याकुलासाप्रजापतिम् ॥ नत्वा-
शयानंब्रह्माणमग्निंप्रज्वाल्यचेंधनैः ॥ ३३ ॥ गार्हपत्येस्थिताचक्रेतपः-
परमदुष्करम् ॥ तथाशप्तोमरीचिश्चतपस्तेपेसुदारुणम् ॥ ३४ ॥ पति-
व्रतायास्तपसामरीचेस्तपसातथा ॥ इन्द्रादयश्चसंतप्तागतास्तंशरणं-
हरिम् ॥ ३५ ॥ ऊचुःक्षीरांबुधौसुप्तंसंतप्तास्तपसाहरे ॥ पतिव्रतायास्त-
पसात्रैलोक्यंरक्षकेशव ॥ ३६ ॥ इन्द्रादीनांवचःश्रुत्वाविष्णुर्धर्मव्रतां-
ययौ ॥ एतस्मिन्नेवकालेतुप्रबुद्धोभगवानजः ॥ ३७ ॥ ऊचुर्धर्मव्रतां-
देवाअग्निस्थांसहकेशवाः ॥ अग्निमध्येतपःकर्तुंकेनशक्यंपतिव्रते
॥ ३८ ॥ त्वयाकृतंयत्परमंसर्वलोकभयंकरम् ॥ वरंवरयधर्मज्ञेअस्म-
त्तोयदभीप्सितम् ॥ ३९ ॥ विष्ण्वादीनांवचःश्रुत्वादेवान्धर्मव्रतान्ब्र-

वीत् ॥ भर्तुःशापदंमशक्तानिवर्तयितुमंजसा ॥ ४० ॥ दत्तोमरीचिना-
शापोमह्यंसह्यपगच्छतु ॥ धर्मव्रतावचःश्रुत्वाप्रोचुरेनांसुराःपुनः ॥ ४१ ॥
धर्मव्रतेधर्मपुत्रिशापोयंपरमार्षिणाः ॥ दत्तस्तेननिराकर्तुंशक्योदेवाद्वि-
जातिभिः ॥ ४२ ॥ तस्मादन्यंवरंब्रूहियतोधर्मस्यसंस्थितिः ॥ भवे-
द्वैत्रिषुलोकेषुवेदोक्तस्यशुभव्रते ॥ ४३ ॥ देवानां वचनं श्रुत्वादेवान्धर्म-
व्रताऽब्रवीत् ॥ भर्तुःशापान्मोचयितुंनशक्नुथद्विजामराः ॥ ४४ ॥
मह्यंवरंप्रयच्छध्वमेवंविधमनुत्तमम् ॥ शिलाहंहिभविष्यामिब्रह्मांडे-
पावनीवरा ॥ ४५ ॥ नदीनदसरस्तीर्थंदेवादिभ्योतिपावनी ॥ ऋष्या-
दिभ्योमुनिभ्यश्चमुख्यदेवेभ्यएवच ॥ ४६ ॥ तीर्थान्यपिचसर्वाणि-
मखाःक्षेत्रमुखास्तथा ॥ तिष्ठंतुदेवाःसकलादेव्यश्चमुनयस्तथा ॥४७॥
मूर्तामूर्तस्वरूपेणायदरूपेणादेवताः ॥ व्यक्ताव्यक्तस्वरूपेणामयितिष्ठंतु-
सर्वदा ॥ ४८ ॥ मांदृष्ट्वासर्वलोकाश्चमुक्ताःपापोपपातकैः ॥ भवेयुर्देव-
शार्दूलाब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ ४९ ॥ शिलास्थितेषुतीर्थेषुस्नानंकृत्वा-

चतर्पणम् ॥ श्राद्धंसपिंडकंयेषांविष्णुलोकंप्रयांतुते ॥ ५० ॥ गदाधरो-
दृश्यतीर्थंसर्वतीर्थोत्तमोत्तमम् ॥ मुक्तिर्भवतुपितॄणां कर्तॄणां श्राद्धतः
सदा ॥ ५१ ॥ जरायुजांडजावापिस्वेदजावापिचोद्भिजाः ॥ त्यक्त्वादे-
हं शिलायांतेयांतुविष्णुस्वरूपताम् ॥ ५२ ॥ यथार्चितेहरौसर्वेयज्ञाः
पूर्णाभवंतिच ॥ तथाश्राद्धंतर्पणंचस्नानंवाक्षय्यमस्त्विह ॥ ५३ ॥
ममदेहेसुरेशानायेयजंतिशृतादिकम् ॥ अचिरेणापितेसिद्धाःसिद्धिभा-
जोभवंतिवै ॥ ५४ ॥ पितॄणांकुलसाहस्रमात्मनासहितंनराः ॥ श्राद्धा-
दिनासमुद्धृत्यविष्णुलोकंव्रजंतिते ॥ ५५ ॥ यावंत्यश्चसरिच्छ्रेष्ठागंगा-
द्याश्चह्रदाःशुभाः ॥ तमुद्राद्याः सरोमुख्यामानसाद्याःसुरेश्वराः ॥५६॥
एकोविष्णुस्त्रिधामूर्तिर्यावत्संकीर्त्यतेबुधैः ॥ तावच्छिलायांसर्वाणिती-
र्थानिसहदैवतैः ॥ ५७ ॥ सदातिष्ठंतुमुनयोगंधर्वाणांगणाश्चये ॥ या-
वद्भवतिब्रह्मांडंतावत्तिष्ठतुवैशिला ॥ ५८ ॥ ममदेहेश्मरूपेचयेयजंति-
शृतादिकम् ॥ जुह्वत्यग्नौतुतेषांवैअक्षय्यंचोपतिष्ठतु ॥ ५९ ॥ अक्षय्यं-

तुमवेच्छ्राद्दंजपहोमतपांसिच ॥ शिलापर्वतरूपेण मयितिष्ठंतुभोः-
सुराः ॥ ६० ॥ धर्मब्रूतावचः श्रुत्वादेवाः प्राचुः पतिव्रताम् ॥ त्वयाय-
त्प्रार्थितंसर्वंतद्भविष्यत्यसंशयम् ॥ ६१ ॥ गयासुरस्यशिरसि भविष्य-
सियदास्थिरा ॥ तदापादादिरूपेणस्थास्यामस्त्वयिसुस्थिराः ॥ वरं-
शिलायैदत्त्वैवंतदाचांतर्दधुःसुराः ॥ ६२ ॥ इतिश्रीवायुपुराणे श्वेतवारा-
हकल्पे गयामाहात्म्येधर्मशिलामहिमवर्णनंनामतृतीयोऽध्यायः ॥३॥
सनत्कुमारउवाच ॥ वक्ष्येशिलायामाहात्म्यंशृणुनारदमुक्ति-
दम् ॥ यस्यागायंतिदेवाश्चमाहात्म्यंमुनिपुंगव ॥ १ ॥ शिलास्थिता-
पृथिव्यांसादेवरूपातिपावनी ॥ विचित्राख्यांशिलातीर्थंत्रिषुलोकेषुवि-
श्रुतम् ॥ २ ॥ तस्याःसंस्प र्शनाल्लोकाःसर्वेहरिपुरंययुः ॥ शून्येलोक
त्रयेजातेशून्यायमपुरीह्यभूत ॥ ३ ॥ यमोगमद्ब्रह्मलोकंनत्वाब्रह्माणम-
ब्रवीत् ॥ अधिकारंगृहाणाथयमदंडंपितामह ॥ ४ ॥ यममूचेततोब्रह्मा
स्वगृहेधारयस्वताम् ॥ ब्रह्मोक्तोधर्मराजस्तुगृहेतांसमधारयत ॥ ५ ॥

यमोधिकारंस्वंचक्रेपापिनांशासनादिकम् ॥ एवंविधागुरुतराशिलाज-
गतिविश्रुता ॥ ६ ॥ यथाविष्णुर्यथाब्रह्मायथादेवोमहेश्वरः ॥ ब्रह्मांडे
चयथामेरुस्तथेयंदेवरूपिणी ॥ ७ ॥ गयासुरस्यशिरसिगुरुत्वाद्धारि-
तायतः ॥ अतःपवित्रयोर्योगः पितृणांमोक्षदायकः ॥ ८ ॥ पवित्रयोग
योर्योगेहयमेधमजोकरोत् ॥ भागार्थमागतान्दृष्ट्वाविष्णवाद्यानब्रवी-
च्छिला ॥ ९ ॥ शिलास्थिताःप्रतिज्ञांतुकुर्वंतुपितृमुक्तये ॥ तथेत्युक्त्वा-
शिलायांतुदेवाविष्ण्वादयःस्थिताः ॥ १० ॥ शिलारूपेणमूर्ताश्चपदरू-
पेणदेवताः ॥ मूर्तामूर्तस्वरूपेणस्थिताः सर्वेतदाज्ञया ॥ ११ ॥ दैत्यस्य-
मुंडपृष्ठतुयस्मात्सासंस्थिताशिला ॥ तस्मात्समुंडपृष्ठाद्रिः पितृणांब्रह्म-
लोकदः ॥ १२ ॥ आच्छादितः शिलापादः प्रभासेनाद्रिणाततः ॥ भासि-
तोभास्करेणासौ प्रभासः परिकीर्तितः ॥ १३ ॥ प्रभासंहिविनिर्भिद्याशि-
लांगुष्ठोविनिर्गतः ॥ अंगुष्ठस्थितईशोपिप्रभासेशःप्रकीर्तितः ॥ १४ ॥ शिलां-
गुष्ठैकदेशेयःसाचप्रेताशिलास्मृता ॥ पिंडदानाच्चतस्यांतुप्रेतत्वान्मुच्य-

ग० तेनरः ॥१५॥ रामोदेव्यासहस्नातोरामतीर्थंततःस्मृतम् ॥ प्रार्थितोथम- मा०
।१२। हानद्यारामःस्नातोभवेद्यदि ॥१६॥ रामतीर्थंततोभूत्वात्रिषुलोकेषुविश्रु-
तम् ॥ जन्मांतरशतंसाग्रंयन्मयादुष्कृतंकृतम् ॥१७॥ तत्सर्वंविलयंयातु-
रामतीर्थाभिषेचनात ॥ मंत्रेणानेनयःस्नात्वाश्राद्धंकुर्वीतमानवः १८ ॥
रामतीर्थेपिंडदस्तुविष्णुलोकंप्रयात्यसौ ॥ तथेत्युक्त्वास्थितोरामः
सीतयाभरताश्रमे ॥ १९ ॥ रामराममहाबाहोदेवानामभयंकर ॥
त्वांनमस्येहदेवेशममनश्यतुपातकम् ॥ २० ॥ मंत्रेणानेनयःस्नात्वा-
श्राद्धंकृत्वासपिंडकम् ॥ प्रेतत्वात्तस्यपितरोविमुक्ताः पितृतांययुः
॥ २१ ॥ आपस्त्वमसिदेवेशज्योतिषांपातिरेवच ॥ पापंनाशयमेदेव-
मनोवाक्कायकर्मजम् ॥ २२ ॥ नमस्कृत्यप्रभासेशंभासमानंशिवं-
व्रजेत ॥ तंचशंभुंनमस्कृत्यकुर्याद्यमबलिंततः ॥ २३ ॥ रामेवनंगते-
शैलमागत्यभरतःस्थितः ॥ पितृपिंडादिकंकृत्वारामेशंस्थाप्यतत्रच
॥ २४ ॥ रामंसीतांलक्ष्मणंचमुनीन्स्थापितवान्प्रभुः ॥ भरतस्याश्रमं- ।१२।

पुण्यंनित्यंपुण्यद्रुमैर्वृतम् ॥ २५ ॥ मतंगस्यपदंतत्रदृश्यतेसर्वमानवैः ॥
स्थापितंधर्मसर्वस्वंलोकस्यास्यनिदर्शनात ॥ २६ ॥ मतंगस्यपदेश्रा-
द्धीसर्वांस्तारयतेपितॄन् ॥ रामतीर्थेनरःस्नात्वारामंसीतांसमर्च्यच ॥२७॥
रामेश्वरंप्रणम्याथआनंदीजायतेनरः ॥ शिलायाजघनंभूयःसमाक्रांतं-
नगेनतु ॥ २८ ॥ धर्मराजेनसंप्रोक्तोनगच्छेतिनगःस्मृतः ॥ यमराजधर्म-
राजौनिश्चलार्थंव्यवस्थितौ ॥ २९ ॥ ताभ्यांबलिंप्रदास्यामिपितृणां-
मुक्तिहेतवे ॥ द्वौश्वानौश्यामशबलौवैवस्वतकुलोद्भवौ ॥ ताभ्यांबलिं-
प्रदास्यामिस्यातामेतावहिंसकौ ॥ ३० ॥ शिलायादक्षिणेहस्तेस्थापितः
कुंभपर्वतः ॥ निमिषादित्यईशानभागएतेमहेश्वराः ॥३१॥ बहिर्द्वौवरुणौ-
रुद्राश्चत्वारःपितृमोक्षदाः ॥ भरताश्रममासाद्यतेनतान्नत्यजेन्नरः ॥३२॥
पापेभ्यश्चोपपापेभ्योमुच्यतेपितृभिःसह ॥ यत्रकुत्रापिदेवर्षेभरतस्या-
श्रमेयतः ॥ ३३ ॥ स्नातःश्राद्धादिकंकृत्वातत्कल्पोपिनहीयते ॥ गयायांचा-
क्षयंश्राद्धंजपहोमतपांसिच ॥ ३४ ॥ सर्वमानंत्यमाहूयदत्तंचभरताश्रमे ॥

चतुर्युगस्वरूपेणाचतस्रश्चापिमूर्तयः ॥ ३५ ॥ दृष्टाःस्पृष्टाःपूजितास्तु-
पितॄणांमुक्तिदायकाः ॥ मुक्तिवामनइत्येवतारकाख्योविधिःपरः ॥ ३६॥
त्रिविक्रमंचब्रह्माणंयःपश्येत्पुरुषोत्तमम् ॥ पितृभिःसहधर्मात्मासयाति-
परमांगतिम् ॥ ३७ ॥ शिलायावामहस्तेपिस्थापितोह्यंतकोगिरिः ॥
यःपितुःपिंडदस्तत्रपितॄन्ब्रह्मपदंनयेत् ॥ ३८ ॥ नैमिषारण्यपार्श्वेतुइं-
जेब्रह्मासुरैःसह ॥ मुख्यसंज्ञंहितत्तीर्थंदेवास्तत्रपदैःस्थिताः ॥ ३९ ॥
तेषुतेषुपदेष्वेवतीर्थेषुमुनिसत्तम ॥ यत्किंचिदशुभंकर्मतत्प्रणश्यति
नारद ॥ ४० ॥ तन्नैमिषवरंपुण्यंसेवितंपुण्यपूरुषैः ॥ तत्रव्यासःशुकः-
पैलः कण्वोवेधाःशिवोहरिः ॥ ४१ ॥ तेषांदर्शनमात्रेणमुच्यतेपातकै-
र्नरः ॥ वामहस्तेशिलायास्तुतथाउद्यंतकोगिरिः ॥ ४२ ॥ सपर्वतःस-
मानीतोह्यगस्त्येनमहात्मना ॥ तत्रब्रह्माहरश्चैवतपश्चोग्रंचचक्रतुः
॥ ४३ ॥ तत्रागस्त्यस्यहिवरंकुंडंत्रैलोक्यदुर्लभम् ॥ यत्रमूर्त्यष्टकेसि-
द्धंतपस्तप्त्वाशिवंगतम् ॥४४॥ कुंडेमूर्त्यष्टकंनत्वापितॄन्ब्रह्मपुरंनयेत् ॥ ।१३।

अगस्त्येनाथदेवर्षेउदयाद्रिर्महात्मना ॥ ४५ ॥ शिलायावामहस्ते
पिस्थापितोगिरिराट्शुभः ॥ वादित्राद्यैर्दिव्यगतिरौद्योवादित्रकोगिरिः
॥ ४६ ॥ तत्रविद्याधरानामगंधर्वोप्सरसांगणैः ॥ सेवतेद्यापिगीतानि-
दिव्यानिसहगायति ॥४७॥ मोहनश्चमुनीथश्चशैलूषोमोहनोत्तमः ॥
पर्वतोनारदोव्यानीसंगीतिः पुष्पदंतकः ॥ ४८ ॥ हाहाहूहूप्रभृतयो-
गतिनादंप्रचक्रिरे ॥ तत्रचित्ररथोनामसर्वगंधर्वसंवृतः ॥ ४९ ॥ गाय-
न्सुमधुराण्येवगीतान्यद्रौमहोत्सवः ॥ अतःसपर्वतोदेवैःसेव्यतेऽद्यापि-
नित्यशः ॥ ५० ॥ धर्मोयस्तत्रदेवेशोहरोभस्मांगरागवान् ॥ पार्वत्यास-
हितोरुद्रःपर्वतेगतिनादिते ॥ ५१ ॥ मोदतेयाजितोध्यातः पितॄणांपर-
मागतिः ॥ गयायांपरमात्माहिदृश्यतेद्यापिमुक्तिदः ॥ ५२ ॥ ह्रियतेवै-
ष्णवीमायातथारुद्रार्चनेमुने ॥ शिलायादक्षिणेहस्तेभस्मकूटोगिरिर्धृतः
॥ ५४ ॥ पितृभिःसहधर्मात्मापूज्यमानोदिवौकसाम् ॥ भगवांस्तत्र
सयंम्यतपश्चोग्रंचचारह ॥ ५५ ॥ ब्रह्मणश्चवरंलेभेमाहात्म्यंमुविदु-

र्लभम् ॥ लोपामुद्रातथाभार्यापितॄनब्रह्मपुरंनयेत ॥ ५६ ॥ कुंडनाथ-
स्तपस्तेपेसिताद्रदेक्षिणागिरौ ॥ वटोवटेश्वरस्तत्रस्थितश्चप्रपितामहः
॥ ५७ ॥ तदग्रेरुक्मिणीकुंडंपश्चिमेकपिलानदी ॥ कपिलेशोनदीती-
रेत्रमासोमसमागमे ॥५८॥ कपिलायांनरःस्नात्वाकपिलेशंसमर्च्यच ॥
कृतेश्राद्धेपिंडदाने पितरोमोक्षमाप्नुयुः ॥ ५९ ॥ तत्राग्निधारागिरिवरा-
दागतोह्यंतकान्ननु ॥ तत्रसारस्वतंकुंडंसरस्वत्योपकल्पितम् ॥ ६० ॥
शुक्रस्तत्रसुतैःसार्धंशंडामर्कादिभिःप्रभुः ॥ तत्रतत्रमुनींद्राणांपदेषुमुनि-
सत्तम ॥ ६१ ॥ श्राद्धपिंडादिकृत्स्नातःपितॄणांतारयेन्नरः ॥ शिला-
यावामहस्तेपिगृध्रकूटोगिरिर्धृतः ॥ ६२ ॥ गृध्ररूपेणसंसिद्धास्तपस्त-
प्त्वामहर्षयः ॥ अतोगिरिर्गृध्रवटस्तत्रगृध्रेश्वरःस्थितः ॥ ६३ ॥ दृष्ट्वा
गृध्रेश्वरंनत्वायातिशंभोःपदंनरः ॥ तस्यगृध्रवटस्याधः पिंडदःशिवलो-
कभाक् ॥ ६४ ॥ तत्रगृध्रवटंनत्वाप्राप्तकामोदिवंव्रजेत् ॥ ऋणमोक्षंपा-
पमोक्षं शिवंदृष्ट्वाशिवंव्रजेत् ॥ ६५ ॥ मूलक्षेत्रंचतत्रास्तेपिंडदःस्वर्न-

येत्पितॄन् ॥ आदिपालेनगिरिणासमाक्रांतंशिलोदरम् ॥ ६६ ॥ तत्रा-
स्तेगजरूपेणविघ्नेशोविघ्ननाशनः ॥ तंदृष्ट्वामुच्यतेविघ्नैःपितॄन्ब्रह्म-
पुरंनयेत ॥ ६७ ॥ गयानाभौसुषुम्नायांपिंडदःस्वर्नयेत्पितॄन् ॥ शिला-
यावामपादेतुस्थापितःप्रेतपर्वतः ॥ ६८ ॥ धर्मराजेनपापाढ्योगिरिः
प्रेतशिलाश्रयः पादेनदूरेनिक्षिप्तःशिलायाःपापभावतः ॥ ६९ ॥ गतः
शिलायाःसंसर्गात्प्रेतकूटःपवित्रताम् ॥ प्रेतकूटंचतत्रास्तेदेवास्तत्रपदैः
स्थिताः ॥ ७० ॥ तत्रपिंडादिकंकृत्वाप्रेतत्वान्मुच्यतेनरः ॥ पृथक्
स्थिताश्चबहवोविघ्नकारिणएवते ॥ ७१ ॥ श्राद्धाधिकारिणांनॄणां-
तीर्थेपितृविमुक्तये ॥ प्रेताधानुष्करूपेणकरग्रहणकारका ॥ ७२ ॥
पादांकितामुंडपृष्ठामहादेवीनिवासिनी ॥ तांदृष्ट्वासर्वलोकाश्चमुक्ताः
पापोपपातकैः ॥ ७३ ॥ गयाशिरसिपुण्येचसर्वपापविवर्जिते ॥ प्रेता-
दिवर्जितेयस्मात्तोतिपावनंवरम् ॥ ७४ ॥ कीकटेषुगयापुण्यापुण्यं-
राजगृहंवने ॥ च्यवनस्याश्रमंपुण्यंनदीपुण्यापुनःपुनः ॥ ७५ ॥ वैकुं-

ठोलोहदंडश्चगृध्रकूटोथशौनकः ॥ अत्रश्राद्धादिनासर्वान्पितॄन्ब्रह्म
पुरंनयेत् ॥ ७६ ॥ क्रौंचरूपेणहिमुनिर्मुंडपृष्ठेतपोकरोत् ॥ तस्यपादां-
कितोयस्मातक्रौंचपादस्ततःस्मृतः ॥ ७७ ॥ स्नातोजलाशयेतत्रनये-
त्स्वर्गंस्वकंकुलम् ॥ बलिःकाकशिलायांचकाकमोक्षणमोक्षदः ॥७८॥
मुंडपृष्ठस्यसन्तौहिलोमशोलोमहर्षणः ॥ द्वावेतौपरमंतप्त्वातपःसिद्धिं-
परांगतौ ॥ ७९ ॥ आहूतास्तुसरिच्छ्रेष्ठालोमशेनमहानदी ॥ सरस्व-
तीवेत्रवतीचंद्रभागासरस्वती ॥ ८० ॥ कावेरीसिंधुवीराचचंदनाचस-
रिद्वरा ॥ वासिष्ठीशरयूर्गंगायमुनागंडकीतथा ॥ ८१ ॥ महानदीवैत-
रणीनिःक्षीराचदिवौकसाम् ॥ शरय्वलकनंदाचउदीचीकनकाह्वया
॥ ८२ ॥ कौशिकीब्रह्मदाज्येष्ठासर्वांघौघविमोचिका ॥ कृष्णावेणीच-
र्मण्वतीनद्योमुक्तिप्रदायिकाः ॥ ८३ ॥ आहूयसरितःश्रेष्ठालोमशोलो-
महर्षणः ॥ तपसस्तुप्रभावेननर्मदांमुनिपुंगवः ॥ ८४ ॥ तासुसर्वासुयः
स्नात्वापिंडदःस्वर्नयेत्पितॄन् ॥ ब्रह्मयोनिंप्रविश्याथनिर्गच्छेद्यस्तुमा-

नवः ॥ ८५ ॥ परंब्रह्मसयाती हविमुक्तोयोनिसंकटात् ॥ निःक्षीरायां-
पुष्करिण्यांस्नातःश्राद्धादिकृन्नरः ॥ ८६ ॥ कुर्यात्क्रौंचपदेदिव्येनिय-
माद्वासरत्रयम् ॥ सर्वान्पितॄन्नयेत्स्वर्गंपंचपापिनएवच ॥ ८७ ॥ जना-
र्दनोभस्मकूटेतस्यहस्तेतुपिंडदः ॥ आत्मनोप्यथवान्येषांसव्येनापि-
तिलैर्विना ॥ ८८ ॥ जीवतांदधिसंमिश्रंसर्वेतेविष्णुलोकगाः ॥ यस्तु-
पिंडोमयादत्तस्तवहस्तेजनार्द्दन ॥ ८९ ॥ यमुद्दिश्यत्वयादेवदेहिपिंडं
मृतेप्रभो ॥ एषपिंडोमयादत्तस्तवहस्तेजनार्द्दन ॥ ९० ॥ अंतकालेग-
तेमह्यंत्वंतुदाताभविष्यसि ॥ जनार्दननमस्तुभ्यंनमस्तेपितृमोक्षद ॥
९१ ॥ पितृमातर्नमस्तेस्तुनमस्तेपितृरूपिणे ॥ गयायांपितृरूपेणस्व-
यमेव जनार्दनः ॥ ९२ ॥ तंध्यात्वापुंडरीकाक्षंमुच्यतेचऋणत्रयात् ॥
नमस्तेपुंडरीकाक्षऋणत्रयविमोचन ॥ ९३ ॥ लक्ष्मीकांतनमस्तेस्तुपि-
तॄणांमोक्षदाभव ॥ वामजानुंचसंपात्यनत्वाभीमंजनार्दनम् ॥ ९४ ॥
श्राद्धंसपिंडकंकृत्वापितृभिर्विष्णुलोकभाक् ॥ पितृभिःसहधर्मात्माकु-

लानांचशतेनच ॥९५॥ शिलायांव्यक्तरूपेणाव्यक्ताव्यक्तात्मनास्थितः॥
लक्ष्मीशोविबुधैःसार्द्धंतस्माद्देवमयीशिला ॥ ९६ ॥ इतिश्रीवायुपुराणे-
श्वेतवाराहकल्पेगयामाहात्म्येधर्मशिलावर्णनंनामचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४॥
नारदउवाच ॥ कथंव्यक्तस्वरूपेणास्थितश्चादिगदाधरःकथमव्यक्तरू-
पेणाव्यक्ताव्यक्तात्मनास्थितः ॥ १ ॥ कथंगदासमुत्पन्नाययाप्यादिग-
दाधरः ॥ गदालोलंकथंचासीत्सर्वपापक्षयंकरम् ॥ २ ॥ सनत्कुमार
उवाच ॥ गदोनामासुरोह्यासीद्वज्राद्वज्रतरोदृढः ॥ प्रार्थितोब्रह्मणाप्रादा-
त्स्वशरीरास्थिदुस्त्यजम् ॥ ३ ॥ ब्रह्मोक्तोविश्वकर्मापिगदांचक्रेद्भु-
तांतदा ॥ तदस्थिवज्रनिष्पन्नांगदांस्वर्गेह्यधारयत् ॥ ४ ॥ हेतिरक्षो-
ब्रह्मपुत्रस्तपस्तेपेसुदारुणम् ॥ दिव्यवर्षसहस्राणांशतंवायुमभक्षत ॥५॥
उन्मुखश्चोर्ध्वबाहुश्चपादांगुष्ठवरेणह ॥ एकेनतिष्ठतेव्यग्रःशीर्णप-
र्णानिलाशनः ॥ ६ ॥ ब्रह्मादींस्तपसातुष्टान्वरंवव्रेवरप्रदान्देवैर्दैत्यैश्च-
शस्त्रास्त्रैर्विविधैर्मनुजैरपि ॥ ७ ॥ कृष्णेशानस्यचक्राद्यैरवध्यःस्यांम- ।१६।

हाबलः ॥ तथेत्युक्त्वांतर्हितास्तेहेतिर्देवानथाजयत् ॥ ८ ॥ इंद्रत्वम-
करोद्धेतिर्भीताब्रह्महरादयः ॥ हरिंतेशरणंजग्मुरूचुर्हेतिंजहीतितान्
॥ ९ ॥ ऊचेहरिरवध्योयंहेतिर्देवासुरैःसुराः ॥ महास्त्रंमेप्रयच्छध्वंहे-
तिंहन्यांहितेनतम् ॥ १० ॥ इत्युक्तास्तेततोदेवागदांतांहरयेददुः ॥
दधारतांगदामाद्योदेवैरुक्तोगदाधरः ॥ ११ ॥ गदयाहेतिमाहत्यदेवे-
भ्यस्त्रिदिवंददौ ॥ क्षालनार्थंगदायत्रलोलिताविष्णुनाभवत् ॥ १२ ॥
बभूवतद्गदालोलंतीर्थंपरमपावनम् ॥ गदयादाववष्टभ्यगयासुरशिरः-
शिलाम् ॥ १३ ॥ निश्चलार्थंस्थितोयस्मात्तस्मादादिगदाधरः ॥
शिलायामुंडपृष्ठाद्रिःप्रभासोनगपर्वतः ॥ १४ ॥ उद्यंतोगीतवादित्रोभ-
स्मकूटोगिरिर्महान् ॥ गृध्रकूटःप्रेतकूटआदिपालोऽरविंदकः ॥ १५ ॥
क्रौंचपादोक्षय्यवटःफल्गुतीर्थंमधुश्रवाः ॥ घृतकुल्यामधुकुल्यादेव-
काचमहानदी ॥ १६ ॥ वैतरिण्यादिनाव्यक्तरूपेणादिगदाधरः ॥
विष्णोःपदंरुद्रपदंब्रह्मणःपदमुत्तमम् ॥ १७॥ कश्यपस्यपदंदिव्यंदौ-

हस्तौयत्रनिर्गतौ ॥ पंचाग्नीनांपदान्यत्रइन्द्रागस्त्यपदेवेर ॥ १८ ॥
रवेश्चकार्तिकेयस्यक्रौंचमातंगयोरपि ॥ दाधीचंचान्द्रगणेशकाणवंच-
पदमुत्तमम् ॥ १९ ॥ मुख्यलिंगानिसर्वाणिव्यक्ताव्यक्तात्मकान्यपि ॥
आद्योगदाधरश्चक्रव्यक्तःश्रीमान्गदाधरः ॥ २० ॥ गायत्रीचैवसावित्री
त्रिसंध्येयंसरस्वती ॥ गयादित्यश्चोत्तरार्कोदक्षिणार्कोपिनैमिषः ॥
श्वेतार्कोगणनाथश्चवसवोऽष्टौ मुनीश्वराः ॥ २१ ॥ रुद्राश्चैकादशै-
वाथतथासप्तर्षयोऽपरे ॥ सोमनाथश्चसिद्धेशःकपर्दीशोविनायकः ॥
॥ २२ ॥ नारायणोमहालक्ष्मीर्ब्रह्माश्रीपुरुषोत्तमः ॥ मार्कंडेयोऽथको-
टीशोऽप्यंगिरेशःपितामहः ॥ २३ ॥ जनार्दनोमंगलाचपुंडरीकाक्षउ-
त्तमः ॥ इत्यादिव्यक्तरूपश्चस्थितश्चादिगदाधरः ॥ २४ ॥ ब्रह्मणा-
सहरुद्राद्यैःकारितेनिश्चलेऽसुरे ॥ तुष्टावाद्यंगदापाणिंवेधाहर्षेणसंवृतः
॥ २५ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ गदाधरंव्यपगतकालकल्मषंगयागतंगदितगुणं-
गुणातिगम् ॥ गुहागतंगिरिवरगौरगेहगंगणार्चितंगदिनमहंनमामि-

तम् ॥ २६ ॥ अहःश्रियंत्रिदशगणादिसुश्रियं भवश्रियंदितिभवदारुणा-
श्रियम् ॥कलिश्रियंकलिमलमर्द्दनश्रियंगदाधरंनौमितमाश्रितश्रियम् ॥
॥ २७ ॥ दृढादृढंपरिदृढगाढसंस्तुतंकामादृतंसुदृढमरूढिरूढिगम् ॥
तमाढ्यगंदृढदुरिताब्धढौकितंस्वढौकितंदृढतरगोत्रसूक्तिभिः॥२८॥ विदे-
हकंकरणकलाविवर्जितविजन्मकंदिनकरवेदिभूषितम् ॥ गदाधरंध्वनि-
मुखवर्जितंपरंनमाम्यहंसततमनादिमीश्वरम् ॥ २९ ॥ मनोतिगंमति-
गतिवर्जितंपरंसदद्वयंश्रुतिशिरसिस्तुतंबुधैः ॥ चिदात्मकंकलिगतका-
रणातिगंगदाधरंहृदयगतंऽनमामितम् ॥ ३० ॥ सनत्कुमार उवाच ॥
देवैःसार्द्धंब्रह्मणैवस्तुतश्चादिगदाधरः ॥ ऊचेवरान्वृणीष्वैवंवरंब्रह्मात-
मब्रवीत् ॥ ३१॥ शिलायांदेवरूपिण्यांनतिष्ठामस्त्वयाविना ॥ संस्था-
स्यामस्त्वयासार्द्धंनित्यंव्यक्तादिरूपिणा ॥ ३२ ॥ एवमस्तुश्रिया सार्द्धं-
स्थितश्चादिगदाधरः ॥ लोकानांरक्षणार्थायजगतांमुक्तिहेतवे ॥३३॥
सुव्यक्तःपुंडरीकाक्षोजनार्दनइतिश्रुतः ॥ देवैरगम्यायामूर्तिरादिभूतास

नातनी ॥ ३४ ॥ सुऽव्यक्तः श्वेतकल्पेतुभविष्यामितथापुनः ॥ वाराह-
कल्पेह्यव्यक्तोदेवोमय्ययगमत्पुरा ॥ ३५ ॥ संतारणायलोकानांदेवानां-
रक्षणायच ॥ गयाशिरसिसुऽव्यक्तोभविष्यतिनसंशयः ॥ ३६ ॥ येद्रक्ष्यं-
तिसदाभक्त्यादेवमादिगदाधरम् ॥ कुष्ठादिव्याधिनिर्मुक्तायास्यंतिह-
रिमंजसा ॥ ३७ ॥ येद्रक्ष्यंतिसदाभक्त्यादेवमादिगदाधरम् ॥ तेप्राप्स्यं-
तिधनंधान्यमायुरारोग्यमेवच ॥ ३८ ॥ कलत्रपुत्रपौत्रादिगुणकीर्ति-
सुखानिच ॥ श्रद्धयायेनमस्यंतिराज्यंब्रह्मपुरंतथा ॥ ३९ ॥ मुक्त्वाव्र-
जेयुः सततंपुण्यंपुण्यफलंनरः ॥ गंधदानेनगंधाढ्यःसौभाग्यंपुष्प-
दानतः ॥ ४० ॥ धूपदानेनराज्याप्तिर्दीपाद्दीप्तिर्भविष्यति ॥ ध्वजदाना-
त्पापहानिर्यात्राकृद्ब्रह्मलोकभाक् ॥ ४१ ॥ श्राद्धादिपिंडदानेनवि-
ष्णुंनयतिवैपितॄन् ॥ श्राद्धदानेनयेदेवंमंत्रेणादिगदाधरम् ॥ ४२ ॥
स्तोष्यंतियेसमभ्यर्च्यपितॄन्नेष्यंतिमाधवम् ॥ शिवोपिपरयाप्रीत्यातु-
ष्टावादिगदाधरम् ॥ ४३ ॥ शिवउवाच ॥ अव्यक्तरूपोयोदेवोमुंडपृष्ठा- ।१८।

द्रिरूपतः ॥ फल्गुतीर्थादिरूपेणनमाम्यादिगदाधरम् ॥ ४४ ॥ ऽव्य-
रूपोहियोदेवोजनार्द्दनस्वरूपतः ॥ मुंडपृष्ठेस्वयंह्यास्तेनमा० ॥ ४५ ॥
शिलायांदेवरूपिण्यांस्थितोब्रह्मादिभिःसुरैः ॥ पूजितंसंस्तुतंदेवंनमा०
॥ ४६ ॥ महदादेश्वजगतोऽव्यक्तस्यैकंहिकारणम् ॥ अव्यक्तंज्ञानरूपं-
तंनमा० ॥ ४७ ॥ यंचदृष्ट्वातथास्पृष्ट्वापूजयित्वाप्रणम्यतम् ॥ श्राद्धाद्यै-
र्ब्रह्मलोकाप्तिर्नमा० ॥ ४८ ॥ देहेंद्रियमनोबुद्धिप्राणाहंकारवर्जितम् ॥
जाग्रत्स्वप्नविनिर्मुक्तंनमा० ॥ ४९ ॥ व्यक्ताव्यक्तस्वरूपेणपदरूपेणसं-
स्थितम् ॥ मुखादिलिंगरूपेणनमाम्यादिगदाधरम् ॥ ५० ॥ नित्या-
नित्यविनिर्मुक्तंपरमानंदमव्ययम् ॥ तुरीयंज्योतिरात्मानंनमाम्यादि-
गदाधरम् ॥ ५१ ॥ सनत्कुमारउवाच ॥ एवंस्तुतोमहेशेनप्रीत्याह्यादि-
गदाधरः ॥ स्थितोदेवशिलायांचदेवैर्ब्रह्मादिभिःसुरैः ॥ ५२ ॥ संस्थितं-
मुंडपृष्ठाद्रौदेवमादिगदाधरम् ॥ स्तुवंतिपूजयंतीहविष्णुलोकंव्रजंतिते
॥ ५३ ॥ धर्मार्थीप्राप्नुयाद्धर्ममर्थार्थीचार्थमाप्नुयात ॥ कामानवाप्नु-

यात्कामीमोक्षार्थीमोक्षमाप्नुयात् ॥ ५४ ॥ वंध्याचलभतेपुत्रमभ्यर्च्या-
दिगदाधरम् ॥ राजाविजयमाप्नोतिशूद्रःसुखमवाप्नुयात ॥ ५५ ॥ पुत्रा-
र्थीलभतेपुत्रान्वेदवेदांगपारगान् ॥ मनसाप्रार्थितंसर्वंपूजाद्यैःप्राप्नुया-
द्धरेः ॥ ५६ ॥ इतिश्रीवायुपुराणेश्वेतवाराहकल्पेगयामाहात्म्ये-
पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

सनत्कुमारउवाच ॥ गयायात्रांप्रवक्ष्यामिशृणुनारदमुक्ति-
दाम् ॥ निष्कृतिस्त्विहकर्तॄणांब्रह्मणागीयतेपुरा ॥ १ ॥ उद्यतश्चेद्गयां
गंतुंश्राद्धंकृत्वाविधानतः ॥ विधायकार्पटीवेषंकृत्वाग्रामंप्रदक्षिणम् ॥ २ ॥
ततोग्रामांतरंगत्वाश्राद्धशेषान्नभोजनम् ॥ ततःप्रतिदिनंगच्छेत्प्रति-
ग्रहविवर्जितः ॥ ३ ॥ प्रतिग्रहादुपावृत्तःसंतुष्टोनियतःशुचिः ॥ अहंकार-
निवृत्तोयःसतीर्थफलमश्नुते ॥ ४ ॥ यस्यहस्तौचपादौचमनश्चापिसु-
संयतम् ॥ जितेंद्रियोदानशीलःसतीर्थफलमश्नुते ॥ ५ ॥ गृहाच्चलि-
तमात्रेणगयायांगमनंप्रति ॥ स्वर्गारोहणसोपानंपितॄणांचपदेपदे ॥६॥

पदेपदेश्वमेधस्ययत्फलंगच्छतोगयाम् ॥ तत्फलंलभतेपुण्यंसमग्रं-
नात्रसंशयः ॥ ७ ॥ ततोगयांसमासाद्यब्रह्मचारीसमाहितः ॥ अश्वमेध-
मवाप्नोतिगमनादेवनारद ॥ ८ ॥ ततोगयाप्रवेशेतुपूर्वतोस्तिमहा-
नदी ॥ तत्रतोयंसमुत्पाद्यस्नातव्यंनिर्मलेजले ॥ ९ ॥ देवादींस्तर्पयि-
त्वातुश्राद्धंकृत्वायथाविधि ॥ स्ववेदशाखागदितमर्घ्यावाहनवर्जितम्
॥ १० ॥ अपरेह्निशुचिर्भूत्वागच्छेच्चप्रेतपर्वतम् ॥ ब्रह्मकुंडेततःस्ना-
त्वादेवादींस्तर्पयेत्सुधीः ॥ ११ ॥ कुर्याच्छ्राद्धंसपिंडानांप्रयतःप्रेतपर्वते ॥
प्राचीनावीतिनाभाव्यंदक्षिणाभिमुखःस्मरन् ॥ १२ ॥ कव्यवाहोनलः
सोमोयमश्चैवार्यमा तथा ॥ अग्निष्वात्ताबर्हिषदःसोमपाःपितृदेवताः
॥ १३ ॥ आगच्छंतुमहाभागायुष्माभीरक्षितास्त्विह ॥ मदीयाःपित-
रोयेचकुलेजाताःसनाभयः ॥ १४ ॥ तेषांपिंडप्रदानार्थमागतोस्मिग-
यामिमाम् ॥ तेसर्वेतृप्तिमायांतुश्राद्धेनानेनशाश्वतीम् ॥ १५ ॥ आ-
चम्योक्त्वातुपंचागंप्राणायामंतुयत्नतः ॥ पुनरावृत्तिरहितब्रह्मलोका-

प्तिहेतवे ॥ १६ ॥ एवंचविधिवच्छ्राद्धंकृत्वापूर्वंयथाक्रमम् ॥ पितृना-
वाह्यचाभ्यर्च्यमंत्रैःपिंडप्रदोभवेत ॥ १७ ॥ तीर्थेप्रेतशिलाद्रौचचरुणा-
सघृतेनच ॥ प्रक्षाल्यपर्वतस्थानंपंचगव्यैःपृथक्पृथक् ॥ १८ ॥ स्व-
मंत्रैरथसंपूज्यपदेचपददैवतम् ॥ यावत्तिलामनुष्यैश्चगृहीताःपितृ-
कर्मसु ॥ १९ ॥ गच्छंतिभीतास्त्वसुराःसिंहंदृष्ट्वायथामृगाः ॥ अष्ट-
कासुचवृद्धौचगयायांचमृतेऽहनि ॥ २० ॥ मातुःश्राद्धंपृथक्कुर्यादन्य-
त्रपतिनासह ॥ वृद्धिश्राद्धंतुमात्रादिगयायांपितृपूर्वकम् ॥ २१ ॥ पाद-
पूर्वंसमारभ्यदक्षिणाग्रैःकुशैःक्रमात् ॥ पित्रादीनांसमास्तीर्यतेषांगृह्यो-
क्तमाचरेत् ॥ २२ ॥ सक्तुनामुष्टिमात्रेणदद्यादक्षय्यपिंडकम् ॥ तिला-
ज्यमधुदध्यादीन्पिंडद्रव्येषुयोजयेत ॥ २३ ॥ संबंधिनस्तिलाद्भिश्च-
कुशेष्वावाहयेत्ततः ॥ आब्रह्मस्तंबपर्यंतंदेवर्षिपितृमानवाः ॥ २४ ॥
तृप्यंतुपितरःसर्वेमातृमातामहादयः ॥ अतीतकुलकोटीनांसप्तद्वीप-
निवासिनाम् ॥ २५ ॥ आब्रह्मभुवनाल्लोकादिदमस्तुतिलोदकम् ॥

पितापितामहश्चैवतथैवप्रपितामहः ॥ २६ ॥ मातापितामहीचैवतथैव-
प्रपितामही ॥ मातामहस्तत्पिताचप्रमातामहकादयः ॥ २७ ॥ तेषां-
पिंडोमयादत्तोह्यक्षय्यमुपतिष्ठतु ॥ मुष्टिमात्रप्रमाणंचआर्द्रामलकमात्र-
कम् ॥ २८ ॥ शमीपत्रप्रमाणेनपिंडंदद्याद्गयाशिरे ॥ उद्धरेत्सप्तगोत्रा-
णांकुलमेकोत्तरंशतम् ॥ २९ ॥ पितुर्मातुश्चभार्यायाभगिन्यादुहितु
स्तथा ॥ पितृष्वसुर्मातुष्वसुःसप्तगोत्राःप्रकीर्तिताः ॥ ३० ॥ चतुर्विंश-
च्चविंशच्चषोडशद्वादशैवहि ॥ रुद्रादशवसुश्चैवकुलान्येकोत्तरंशतम्
॥ ३१ ॥ अस्मत्कुलेमृतायेचगतिर्येषांनविद्यते ॥ आवाहयिष्येतान्स-
र्वान्कुशपृष्ठेतिलोदकैः ॥ ३२ ॥ मातामहकुलेयेचगतिर्येषांनविद्यते ॥
आवाहयिष्येतान्सर्वान्कुशपृष्ठेतिलोदकैः ॥ ३३ ॥ बंधुवर्गकुलेयेचग-
तिर्येषांनविद्यते ॥ आवाहयिष्येतान्सर्वान्कुशपृष्ठेतिलोदकैः ॥ ३४ ॥
इत्येतैःसजलैर्मंत्रैर्दर्भेषुध्यानवान्पितॄन् ॥ आवाह्याभ्यर्च्यतेभ्यश्चपि-
ण्डान्दद्याद्यथाक्रमम् ॥ ३५ ॥ अस्मत्कुलेमृतायेचगतिर्येषांनविद्यते ॥

तेषामुद्धरणार्थायइमंपिंडंददाम्यहम् ॥ ३६ ॥ मातामहकुलेयेचगति-
र्येषांनविद्यते ॥ तेषामुद्धरणार्थायइमंपिंडंददाम्यहम् ॥ ३७ ॥ बंधुवर्ग-
कुलेयेचगतिर्येषांनविद्यते ॥ तेषामुद्धरणार्थाय० ॥ ३८ ॥ अजातदं-
तायेकेचिद्येचगर्भेप्रपीडिताः ॥ तेषामुद्धरणा ॥ ३९ ॥ अग्निदग्धाश्च-
येकेचिन्नाग्निदग्धास्तथापरे ॥ विद्युच्चौरहतायेचतेभ्यः पिंडंददाम्य-
हम् ॥ ४० ॥ दावदाहेमृतायेचसिंहव्याघ्रहताश्चये ॥ दंष्ट्रिभिःशृंगि-
भिर्वापितेभ्यः पिंडंददाम्यहम् ॥ ४१ ॥ उद्बंधनमृतायेचविषशस्त्रहता-
श्चये ॥ आत्मनोघातिनोयेचतेभ्यः पिंडंददा० ॥ ४२ ॥ अरण्येवर्त्म-
निरणोक्षुधयातृषयाहताः ॥ भूतप्रेतपिशाचाश्चतेभ्यः पिंडंददाम्यहम्
॥ ४३ ॥ रौरवेचांधतामिस्रेकालसूत्रेचयेगताः ॥ तेषामुद्धरणार्थायइमं-
पिंडंददाम्यहम् ॥ ४४ ॥ असिपत्रवनेघोरेकुंभीपाकेचयेगताः ॥ तेषा-
मुद्धरणार्थायइ० ॥ ४५ ॥ अनेकयातनासंस्थाः प्रेतलोकंचयेगताः ॥
तेषामुद्धरणार्था० ॥ ४६ ॥ असंख्ययातनासंस्थायेनीतायमशासनैः ॥

तेषामुद्धरणार्थायइ० ॥ ४७ ॥ नरकेषुसमस्तेषुयातनायांचसंस्थिताः ॥
तेषामुद्धरणा० ॥ ४८ ॥ पशुयोनिगतायेचपक्षिकीटसरीसृपाः ॥ अथ-
वावृक्षयोनिस्थास्तेभ्यःपिंडंददाम्यहम् ॥४९॥ जात्यंतरसहस्रेषुभ्रमंतः
स्वेनकर्मणा ॥ मानुष्यंदुर्लभंयेषांतेभ्यःपिंडंददाम्यहम् ॥ ५० ॥
दिव्यंतरिक्षभूमिष्ठाःपितरोबांधवादयः ॥ मृताअसंस्कृतायेचतेभ्यःपिंडं-
ददाम्यहम् ॥ ५१ ॥ येकेचित्प्रेतरूपेणवर्ततेपितरोमम ॥ तेसर्वेतृप्ति-
मायांतुपिंडेनानेनशाश्वतीम् ॥ ५२ ॥ येऽबांधवाबांधवावायेन्यजन्म-
निबांधवाः ॥ तेषांपिंडोमयादत्तोह्यक्षय्यमुपतिष्ठतु ॥ ५३ ॥ पितृवंशेमृ-
तायेचमातृवंशेतथैवच ॥ गुरुश्वशुरबंधूनांयेचान्येबांधवादयः ॥ ५४ ॥
येमेकुलेलुप्तपिंडाःपुत्रदारविवर्जिताः ॥ क्रियालोपगतायेचजात्यंधाः
पंगवस्तथा ॥ ५५ ॥ विरूपाआमगर्भाश्चज्ञाताऽज्ञाताःकुलेमम ॥ धर्म-
पिंडोमयादत्तोह्यक्षय्यमुपतिष्ठतु ॥ ५६ ॥ आब्रह्मणोयेपितृवंशजाता-
मातुस्तथावंशभवामदीयाः ॥ वंशद्वयेस्मिन्ममदासभूताभृत्यास्तथैवा-

श्रितसेवकाश्च ॥ ५७ ॥ मित्राणिसख्यःपशवश्चवृक्षादृष्टाश्चस्पृष्टाश्च-
 कृतोपकाराः ॥ जन्मांतरेयेममसंगताश्चतेभ्यःस्वधापिंडमहंददामि
 ॥ ५८ ॥ एतांश्चसर्वमंत्रांश्चस्त्रीलिंगांतान्समूह्यच ॥ पिंडंदद्याद्यथापूर्वं-
स्त्रीणांमात्रादिकात्क्रमात ॥ ५९ ॥ स्वगोत्रेपरगोत्रेचदंपत्योःपिंडदा-
नतः ॥ अपृथङ्निष्फलंश्राद्धंपिंडमुदकतर्पणम् ॥ ६० ॥ पिंडपात्रति-
लान्कृत्वापूरयित्वाशुभोदकैः ॥ परिषिच्यत्रिधासर्वान्प्रणिपत्यक्षमाप-
येत् ॥ ६१ ॥ क्षमापनमंत्रः ॥ येचवोत्रयेचास्मानाशंसंते याश्चवोत्र-
याश्चास्मानाशंसंते तेचवहंतांताश्चवहंताम् ॥ तृप्यंतुभवंतस्तृप्यंतुभ-
वत्यस्तृप्यततृप्यततृप्यत ॥ पुत्रान्पौत्रानभिवर्द्धयंतीरापोमधुमती-
रिमाः ॥ स्वधापितृभ्योअमृतंदुहानाआपोदेवीरुभयांस्तर्पयंतु ॥ पितॄ-
न्विसृज्यचाचम्यसाक्षिणःश्रावयेत्सुरान् ॥ साक्षिणःसंतुमेदेवाब्रह्मेशा-
नादयस्तथा ॥ ६२ ॥ मयागयांसमासाद्यपितॄणांनिष्कृतिःकृता ॥ आ-
गतोस्मिगयांदेवपितृकार्येगदाधर ॥ ६३ ॥ त्वमेवसाक्षीभगवन्ननृणो-

हमृणत्रयात ॥ सर्वस्थानेषुचैवंस्यात्पिंडदानंतुनारद ॥ ६४ ॥ प्रेतपर्व-
तमारुह्यकुर्यात्तीर्थेषुचक्रमात् ॥ तिलमिश्रांस्ततःसक्तून्निक्षिपेत्प्रेतपर्वते
॥ ६५ ॥ अपसव्येनदेवर्षेदक्षिणाभिमुखंक्रमात ॥ येकेचित्प्रेतरूपेण-
वर्ततेपितरोमम ॥ ६६ ॥ तेसर्वेतृप्तिमायांतुसक्तुभिस्तिलमिश्रितैः ॥
आब्रह्मस्तंबपर्यंतंयत्किंचित्सचराचरम् ॥ ६७ ॥ मयादत्तेनतोयेनतृप्ति-
मायातुसर्वशः ॥ प्रेतत्वाच्चविमुक्ताःस्युःपितरस्तस्यनारद ॥ ६८ ॥
प्रेतत्वंतस्यमाहात्म्यात्कुलेचापिनविद्यते ॥ नाम्नाप्रेतशिलाख्याताग-
याशिरसिमुक्तये ॥ ६८ ॥ तीर्थमंत्रादिरूपेणस्थितश्चादिगदाधरः
॥ ७० ॥ इतिश्रीवायुपुराणेश्वेतवाराहकल्पेगयामाहात्म्ये षष्ठोऽध्यायः
॥ ६ ॥ सनत्कुमारउवाच ॥ आदौतुपंचतीर्थेषु चोत्तरेमानसे विधिः ॥
आचम्यकुशहस्तेनशिरश्चाभ्युक्ष्यवारिणा ॥ १ ॥ उत्तरेमानसेगच्छ-
न्मन्त्रेणस्नानमाचरेत ॥ उत्तरेमानसेस्नानंकरोम्यात्मविशुद्धये ॥ २ ॥
सूर्यलोकादिसंसिद्धिसिद्धयेपितृमुक्तये ॥ स्नात्वाथतर्पणंकृत्वाश्राद्धं-

कृत्वासपिंडकम् ॥ ३ ॥ मानसंहिसरोयस्मात्तस्मादुत्तरमानसम् ॥
सूर्यंनत्वार्चयित्वाथसूर्यंलोकंनयेत्पितॄन् ॥ ४ ॥ ॐनमोभानवेभर्त्रेसोम-
भौमज्ञरूपिणे ॥ जीवभार्गवशनैश्चरराहुकेतुस्वरूपिणे ॥ ५ ॥ उत्तरा-
न्मानसान्मौनीव्रजेद्दक्षिणमानसम् ॥ दक्षिणेमानसेचैवतीर्थत्रयमुदा-
हृतम् ॥ ६ ॥ स्नात्वातेषुविधानेनकुर्याच्छ्राद्धंपृथक्पृथक् ॥ उदीच-
तीर्थमित्युक्तंतत्रोदीच्यांविमुक्तिदम् ॥ ७ ॥ अत्र स्नातोदिवंयातिस्वश-
रीरेणमानवः ॥ मध्येकनखलंतीर्थंत्रिषुलोकेषुविश्रुतम् ॥ ८ ॥ स्ना-
त्वाकनकवद्भातिनरोयातिपवित्रताम् ॥ तस्यदक्षिणभागेचतीर्थंदक्षिण-
मानसम् ॥९॥ दक्षिणेमानसेस्नानंकरोम्यात्मविशुद्धये ॥ सूर्यलोकादि-
संसिद्धिसिद्धयेपितृमुक्तये ॥ १० ॥ ब्रह्महत्यादिपापौघघातनायवि,
मुक्तये ॥ दिवाकरकरोमीहस्नानंदक्षिणमानसे ॥ ११ ॥ सूर्यंनत्वा-
चस्मृत्वाचसूर्यलोकंनयेत्पितॄन् ॥ नमामिसूर्यंतृप्त्यर्थंपितॄणांता-
रणायवै ॥ १२ ॥ पुत्रपौत्रधनैश्वर्यायुरारोग्याभिवृद्धये ॥ अनेन-

स्नानपूजादिकुर्याच्छ्राद्धमनुत्तमम् ॥ १३ ॥ कृत्वानत्वाचमौन्यर्क-
मिमंमंत्रमुदीरयेत ॥ फल्गुतीर्थंव्रजेत्तस्मात्सर्वतीर्थोत्तमोत्तमम् ॥१४॥
मुक्तिर्भवतिपितॄणांकर्तॄणांतारणायच ॥ ब्रह्मणाप्रार्थितो विष्णुः फल्गु-
रूपोऽभवत्पुरा ॥ १५ ॥ दक्षिणाग्निहुतंनूनंतद्द्रवंफल्गुतीर्थकम् ॥
तीर्थानियानिसर्वाणिभुवनेष्वखिलेष्वपि ॥ १६ ॥ तानिस्नातुंसमायां-
तिफल्गुतीर्थेसुरैःसह ॥ गंगापादोदकंविष्णोः फल्गुर्ह्यादिगदाधरः ॥
१७ ॥ स्वयंहिद्रवरूपेणतस्माद्गंगाधिकंविदुः ॥ अश्वमेधसहस्राणां-
सहस्रंयःसमाचरेत ॥ १८ ॥ नासौतत्फलमाप्नोतिफल्गुतीर्थेयदाप्नु-
यात ॥ फल्गुतीर्थेविष्णुजलेकरोमिस्नानमादृतः ॥१९॥ पितॄणांविष्णु-
लोकायभुक्तिमुक्तिप्रसिद्धये ॥ फल्गुतीर्थेनरःस्नात्वातर्पणंश्राद्धमाचरे-
त ॥ २० ॥ सपिंडकंस्वसूत्रोक्तंनमेदथपितामहम् ॥ नमःशिवाय-
देवायईशानपुरुषायच ॥ २१ ॥ अघोरवामदेवायसद्योजाताय शंभवे ॥
फल्गुतीर्थेनरःस्नात्वादृष्ट्वादेवंगदाधरम् ॥ २२ ॥ आत्मानंतारयेत्स-

द्योदशपूर्वान्दशापरान् ॥ नत्वागदाधरंदेवंमंत्रेणानेनपूजयेत् ॥ २३ ॥
ॐनमोवासुदेवायनमःसंकर्षणायच ॥ प्रद्युम्नायानिरुद्धायश्रीधरायच-
विष्णवे ॥ २४ ॥ पंचतीर्थ्यांनरःस्नात्वाब्रह्मलोकंनयेत्पितॄन् ॥ अमृ-
तैःपंचभिःस्नानंपुष्पवस्त्राद्यलंकृतम् ॥ २५ ॥ नकुर्याद्योगदापाणितस्-
यश्राद्धमपार्थकम् ॥ नागकूटाद्गृध्रकूटाद्यूपाच्चोत्तरमानसात् ॥२६॥
एतद्गयाशिरः प्रोक्तंफल्गुतीर्थंतदुच्यते ॥ मुंडपृष्ठान्नगाधस्तात्फल्गु-
तीर्थमनुत्तमम् ॥२७॥ तत्रश्राद्धादिनासर्वेपितरोमोक्षमाप्नुयुः ॥ मुखं-
गयासुरस्यैतत्तस्माच्छ्राद्धमथाक्षयम् ॥ २८ ॥ प्रथमेह्निविधिः प्रोक्तो-
द्वितीयेदिवसेव्रजेत् ॥ धर्मारण्येतत्रधर्मंतस्माद्यज्ञमकारयत् ॥ २९ ॥
गच्छतांब्रह्मलोकाप्तिभर्वत्येवंहिनारद ॥ मतंगवाप्यांयःस्नात्वातर्पणं-
श्राद्धमाचरेत् ॥ गत्वानत्वामतंगेशमिमंमंत्रमुदीरयेत् ॥ ३० ॥ प्रमा-
णंदेवताःसंतुलोकपालाश्चसाक्षिणः ॥ मयागत्यमतंगेऽस्मिन्पितॄणां-
निष्कृतिःकृता ॥ ३१ ॥ तत्कूपयूपयोर्मध्येसर्वांस्तारयतेपितॄन् ॥ धर्म-

धर्मेश्वरंनत्वामहाबोधितरुंनमेत् ॥ ३२ ॥ नमस्तेऽश्वत्थराजायब्रह्म-
विष्णुमहेश्वर ॥ बोधिद्रुमायपितॄणांकर्तॄणां तारणायच ॥ ३३ ॥
एकादशोऽसिरुद्राणांवसूनामष्टमोवसुः ॥ नारायणोसिदेवानांवृक्षराजो-
सिपिप्पल ॥ ३४ ॥ अश्वत्थरूपिणंदेवंशंखचक्रगदाधरम् ॥ नमामि-
पुंडरीकाक्षंशंखरूपधरंहरिम् ॥ ३५ ॥ येऽस्मत्कुलेमातृवंशेबांधवादु-
र्गतिंगताः ॥ त्वद्दर्शनात्स्पर्शनाच्चस्वर्गतिंयांतितेऽक्षयाम् ॥ ३६ ॥
ऋणत्रयंमयादत्तंगयामागत्यवृक्षराट् ॥ त्वत्प्रसादान्महापापाद्विमुक्तोऽ
हंभवार्णवात ॥ ३७ ॥ तृतीयेब्रह्मशिरसिस्नात्वाश्राद्धंसपिंडकम् ॥
कृत्वासर्वप्रमाणेनमंत्रणोविधिवत्सुतः ॥ ३८ ॥ स्नानंकरोमितीर्थेस्मि-
न्नृणत्रयविमुक्तये ॥ तत्कूपयूपयोर्मध्येब्रह्मलोकेनयेत्पतॄन् ॥ ३९ ॥
श्राद्धायपिंडदानायतर्पणायविशुद्धये ॥ यागंकृत्वोत्थितोयूपोब्रह्मणा-
यूपइत्यसौ ॥ ४० ॥ कृत्वाब्रह्मसरःश्राद्धंसर्वांस्तारयतेपितॄन् ॥ यूपंप्रद-
क्षिणीकृत्यवाजपेयफलंलभेत् ॥ ४१ ॥ ब्रह्माणंचनमस्कृत्यब्रह्मलोकं-

नयेत्पितॄन् ॥ ॐनमोब्रह्मणेऽजायजगज्जन्माधिकारिणे ॥ ४२ ॥
भक्तानांचपितॄणांचतारणायनमोनमः ॥ गोप्रचारसमीपस्थाआम्रा-
ब्रह्मप्रकल्पिताः ॥ ४३ ॥ तेषांसेचनमात्रेणपितरोमोक्षगामिनः ॥ आम्र
ब्रह्मसरोद्भूतंसर्वदेवमयंतरुम् ॥ विष्णुरूपंप्रसिञ्चामिपितॄणांमुक्तिहेतवे
॥ ४४ ॥ एकोमुनिःकुंभकुशाग्रहस्तआम्रस्यमूलेसलिलंददानः ॥
आम्राश्चसिक्ताःपितरश्चतृप्ताएकाक्रियाद्व्यर्थकरीप्रसिद्धा ॥ ४५ ॥
ततोयमबलिंक्षिप्त्वामंत्रेणानेनसंयुतः ॥ यमराजधर्मराजौनिश्चला-
र्थंव्यवस्थितौ ॥ ४६ ॥ ताभ्यांबलिंप्रदास्यामिपितॄणांमुक्तिहेतवे ॥
ततःश्वानबलिंक्षिप्त्वामंत्रेणानेनसंयुतः ॥४७॥ श्वानौद्वौश्यामशबलौ-
वैवस्वतकुलोद्भवौ ॥ ताभ्यांबलिंप्रदास्यामिरक्षेतांपथिसर्वदा ॥ ४८ ॥
ततःकाकबलिंक्षिप्त्वापुनःस्नानंसमाचरेत् ॥ ऐंद्रवारुणवायव्यायाम्या-
वैनैर्ऋतास्तथा ॥ ४९ ॥ वायसाःप्रतिगृह्णंतुभूम्यांपिंडंमयोज्झितम् ॥
फल्गुतीर्थेचतुर्थेऽह्निगत्वास्नानादिकंचरेत् ॥ ५० ॥ गयाशिरसियच्छ्रा-

द्धंपदेकुर्यात्सपिंडकम् ॥ साक्षाद्गयाशिरस्तत्रफल्गुतीर्थाश्रितंकृतम्
॥ ५१ ॥ नगाज्जनार्दनाद्ब्रह्मकूपादुत्तरमानसात् ॥ एतद्गयाशिरः
प्रोक्तंफल्गुतीर्थंतदुच्यते ॥ ५२ ॥ पितामहंसमासाद्ययावदुत्तरमान
सात् ॥ फल्गुतीर्थंतुविज्ञेयंदेवानामपिदुर्लभम् ॥ ५३ ॥ क्रौंचपादा
त्फल्गुतीर्थंयावत्साक्षाद्गयाशिरः ॥ मुखंगयासुरस्यैवतस्माच्छ्राद्धम-
थाक्षयम् ॥ ५४ ॥ मुंडपृष्ठान्नगाधस्तात्साक्षात्तत्फल्गु तीर्थकम् ॥
आद्योगदाधरोदेवोव्यक्ताव्यक्तोव्यवस्थितः ॥ ५५ ॥ विष्णवादिपदरू-
पेणपितॄणांमुक्तिहेतवे ॥ तत्रविष्णुपदंदिव्यंदर्शनंपापनाशनम् ॥ ५६ ॥
स्पर्शनंपूजनंचैवपितॄणांदत्तमक्षयम् ॥ श्राद्धंसपिंडकंकृत्वाकुलमाहस्र-
मात्मनः ॥ ५७ ॥ नयेद्विष्णुपदंदिव्यमनंतंशिवमव्ययम् ॥ श्राद्धंकृ-
त्वारुद्रपदेनयेत्कुलशतंनरः ॥ ५८ ॥ महात्मानंशिवपुरंतथाब्रह्मपदे-
नरः ॥ ब्रह्मलोकंकुलशतंसमुद्धृत्यनयेत्पितॄन् ॥ ५९ ॥ दक्षिणाग्नि-
पदेश्राद्धंवाजपेयफलंलभेत् ॥ गार्हपत्यपदेश्राद्धीराजसूयफलंलभेत्

 ॥ ६० ॥ श्राद्धंकृत्वाहवनीयेपदेऽश्वमेधफलंलभेत ॥ श्राद्धंकृत्वासभ्य-
 पदेज्योतिष्टोमफलंलभेत ॥ ६१ ॥ आवसथ्यपदेश्राद्धीसोमलोकंनये-
त्पितॄन् ॥ श्राद्धंकृत्वाशक्रपदइन्द्रलोकमवाप्नुयात् ॥ ६२ ॥ अगस्त्य-
स्यपदेश्राद्धीपितॄन्ब्रह्मपुरंनयेत ॥ क्रौंचमातंगयोःश्राद्धीब्रह्मलोकंनये-
त्पितॄन् ॥ ६३ ॥ श्राद्धीसूर्यपदेपंचपापिनोऽर्कपुरंनयेत ॥ कार्तिकेयप-
देश्राद्धीशिवलोकंनयेत्पितॄन् ॥ ६४ ॥ गणेशस्यपदेश्राद्धीरुद्रलोकंनये-
त्पितॄन् ॥ गजकर्णिकायांतर्पणकृन्निर्मलंस्वर्नयेत्पितॄन् ॥ ६५ ॥
अन्येषांचपदेश्राद्धीपितॄन्ब्रह्मपुरंनयेत ॥ सर्वेषांकाश्यपंश्रेष्ठंविष्णोरुद्र-
स्यवापदम् ॥ ६६ ॥ ब्रह्मणोऽपिपदंश्रेष्ठंसर्वेषांतत्रकीर्तितम् ॥ प्रारम्भे-
चसमाप्तौचतेषामन्यतमंस्मृतम् ॥ ६७ ॥ श्रेयस्करंभवेत्तत्रश्राद्धकर्तुश्च
नारद ॥ कश्यपस्यपदेदिव्येभारद्वाजोमुनिःपुरा ॥ ६८ ॥ श्राद्धंकृत्वोद्य-
तोदातुंपित्रादिभ्यश्चपिंडकम् ॥ कृष्णशुक्लौततोहस्तौपदमुद्भिद्यनिर्गतौ
॥ ६९ ॥ दृष्ट्वाहस्तद्वयंतत्रमुनिःसंशयमागतः ॥ ततःस्वमातरंशांतांभरद्वा-

जश्चपृष्टवान् ॥ ७० ॥ कश्यपस्यपदेदिव्येकृष्णोशुक्लेऽथवाकरे ॥ पिंडो-
देयोमयामातर्जानासिपितरंवद ॥ ७१ ॥ शांतोवाच ॥ भारद्वाजमहाप्राज्ञ-
देहिकृष्णायपिंडकम् ॥ भारद्वाजस्ततःपिंडंदातुंकृष्णायचोद्यतः ॥ ७२ ॥
श्वेतोदृष्ट्वाऽब्रवीत्तत्रपुत्रस्त्वंहिममौरसः ॥ कृष्णोऽब्रवीन्ममक्षेत्रंततोमे-
देहिपिंडकम् ॥ ७३ ॥ शुक्लोऽब्रवीत्स्वैरिणीयंपुत्रस्त्वंहिममौरसः ॥
स्वैरिणयथाब्रवीद्वाक्यंक्षेत्रिणोवीर्यिणोततः ॥ ७४ ॥ भारद्वाजस्ततःपिंडं
कश्यपश्यपदेददौ ॥ हंसयुक्तविमानेनब्रह्मलोकसुभौगतौ ॥ ७५ ॥
रामोरुद्रपदेश्राद्धीपिंडदानायचोद्यतः ॥ पितादशरथःस्वर्गेप्रसार्यकर-
मागतः ॥ ७६ ॥ नादात्पिंडंकरेरामोददौरुद्रपदेततः ॥ शास्त्रार्थातिक्र-
माद्भीतोरामंदशरथोऽब्रवीत ॥ ७७ ॥ तारितोहंत्वयापुत्ररुद्रलोकम-
वाप्नुयाम् ॥ हस्तेपिंडप्रदानेनस्वर्गातिर्नहिमेभवेत ॥ ७८ ॥ त्वंचराज्यं-
चिरंकृत्वापालयित्वाद्विजान्प्रजाः ॥ यज्ञान्सदक्षिणान्कृत्वाविष्णुलोकं-
व्रजिष्यसि ॥ ७९ ॥ पुर्ययोध्याजनैःसार्द्धंपक्षिकीटादिभिःसह ॥ इत्यु-

क्त्वासौदशरथोरुद्रलोकंपरंययौ ॥ ८० ॥ भीष्मोविष्णुपदेदिव्येआजु-
हावस्वकान्पितॄन् ॥ श्राद्धंकृत्वोद्यतोदातुंपित्रादिभ्यश्चपिंडकम् ॥८१॥
पितुर्विनिर्गतौहस्तौगयाशिरसिशंतनोः ॥ नादात्पिंडंकरेभीष्मोददौ-
विष्णुपदेततः ॥ ८२ ॥ शंतनुःप्राहसंतुष्टःशास्त्रार्थेनिश्चलोभव ॥ त्रि-
कालदृष्टिर्भव त्वंचांतेविष्णुश्चतेगतिः ॥ ८३ ॥ स्वेच्छयामरणंचास्तुइत्यु-
क्त्वामुक्तिमागतः ॥ कनकेशंचकेदारंनरसिंहचवामनम् ॥ ८४ ॥ रथ-
मार्गंसमभ्यर्च्यपितॄन्सर्वांश्चतारयेत् ॥ गयाशिरसियःपिंडान्येषांना-
म्नातुनिर्वपेत् ॥ ८५ ॥ नरकस्थादिवंयांतिस्वर्गस्थामोक्षमाप्नुयुः ॥
गयाशिरसियःपिंडंशमीपत्रप्रमाणतः ॥ ८६ ॥ कंदमूलफलाद्यैर्वादद्या-
त्स्वर्गंनयेत्पितॄन् ॥ पदानियत्रदृश्यंतेविष्णवादानांतदग्रतः ॥ ८७ ॥
श्राद्धंकृत्वातेषुपिंडांस्तेषांलोकंनयेत्पितॄन् ॥ सर्वत्रमुंडपृष्ठाद्रिःपादैरेभिः
सुलक्षितः ॥ ८८ ॥ प्रयांतिपितरःसर्वब्रह्मलोकमनामयम् ॥ पंचमोहि-
गदालोलेस्नानंकृत्वासपिंडकम् ॥८९॥ श्राद्धेपितॄन्ब्रह्मलोकंनयेदात्मा-

नमेवच ॥ गदालोलमितिख्यातंसर्वेषामुत्तमोत्तमम् ॥९०॥ हेत्यासुरस्य-
यच्छीर्षंगदयाचद्विधाकृतम् ॥ यतःप्रक्षालितातीर्थेगदालोलंततःस्मृ-
तम्॥९१॥ गदालोलेमहातीर्थेगदाप्रक्षालनेवरे॥ स्नानंकरोमिशुद्ध्यर्थमक्-
क्षय्यायस्वराप्तये ॥९२॥ ब्रह्मप्रकल्पितान्विप्रान्भोजयेत्तोषयेत्ततः॥तै-
स्तुष्टैस्तोषिताःसर्वाःपितृभिःसहदेवता ॥९३॥ कृतेश्राद्धेऽक्षय्यवटेअन्ने-
नैवप्रयत्नतः ॥ दृष्ट्वानत्वाचसंपूज्यवटेशंचसमाहितः ॥ ९४ ॥ पितॄ-
न्नयेद्ब्रह्मलोकमक्षय्यंचसनातनम् ॥ वटवृक्षसमीपेचशाकेनाप्युदके-
नवा ॥ ९५ ॥ एकस्मिन्भोजितेविप्रेकोटिर्भवतिभोजिताः ॥ गयायां-
धर्मपृष्ठेचशिरसिब्रह्मणस्तथा ॥ ९६ ॥ गयाशीर्षेवटेचैवपितॄणांदत्तम-
क्षयम् ॥ देयंदानंषोडशकंगयातीर्थेपुरोधसे ॥ ९७ ॥ वस्त्रगंधादिभिः-
सम्यक्संपूज्यचप्रयत्नतः ॥ एकार्णवेवटस्याग्रेयःशेतेयोगनिद्रया ॥९८॥
बालरूपधरस्तस्मैनमस्तेयोगशायिने ॥ संसारवृक्षशस्त्रायाशेषपापह-
रायच ॥ ९९ ॥ अक्षय्यब्रह्मदात्रेचनमोऽक्षय्यवटायवै ॥ कलौमाहेश्व-

रालोकायनतस्माद्गदाधरः ॥ लिंगरूपंभवंतंचवंदेश्रीप्रपितामहम्

॥ १०० ॥ इति श्रीवायुपुराणे श्वेतवाराहकल्पे गयामाहात्म्ये सप्त-
मोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सनत्कुमारउवाच ॥ यज्ञंचक्रेगयोराजावह्वन्नंबहुदक्षिणम् ॥
यत्रद्रव्यसमूहानांसंख्याकर्तुंनशक्यते ॥ १ ॥ स्थितागयायामन्नानां-
पर्वताः पंचविंशतिः सिकतावायथालोकेयथाचदिवितारकाः ॥ २ ॥
तथावहुसुवर्णाद्यैरसंख्यताः सुदक्षिणाः ॥ नैवेहकेचिदिहनकरिष्यं-
तितथापरे ॥ ३ ॥ प्रविशंतिद्विजास्तृप्तादेशेदेशेसुपूजिताः गयंविष्णवा-
दयस्तुष्टावरंब्रूहीतिचाब्रुवन् ॥ ४ ॥ गयस्तान्प्रार्थयामासविप्राःशप्ता-
श्चयेपुरा ॥ ब्रह्मणातेद्विजापूताभवंतुक्रतुपूजिताः ॥ ५ ॥ गयाश्राद्धवि-
धानायद्विजामूर्ताश्चतुर्दश ॥ तेषांवाक्यंप्रकुर्वीतयदिब्रह्मास्वयंभवेत्
॥ ६ ॥ गौतमंकाश्यपंकौत्संकौशिकंकण्वमेवच॥ भारद्वाजंह्यौशनसं-
वात्स्यंपाराशरंतथा ॥ ७ ॥ सनत्कुमारमांडव्यंलौगाक्षिंलोमशंमहत् ॥

वासिष्ठंचतथात्रेयंगोत्राण्येषांचतुर्दश ॥ ८ ॥ गयापुरीतिमन्नाम्नाख्या-
ताब्रह्मपुरंतथा ॥ एवमस्तुवरंदत्त्वातथाचांतर्दधुस्सुराः ॥ ९ ॥ गयश्च-
भोगान्संभुज्यविष्णुलोकंपरंययौ ॥ विशालायांविशालोभूद्राजपुत्रोब्र-
वीद्द्विजान् ॥ १० ॥ कथंपुत्रादयोमेस्युर्विशालंचाब्रुवन्द्विजाः ॥ गयायां
पिंडदानेनतवसर्वंभविष्यति ॥११॥ विशालोपिगयाशीर्षेपिंडदःपुत्रवा-
नभूत ॥ दृष्ट्वाकाशेसितंरक्तंकृष्णंपुरुषमब्रवीत् ॥ १२ ॥ केयूयंतेषुचै-
वैकःसितःप्राचविशालकम् ॥ अहंसितस्तेजनकइंद्रलोकादिहागतः ॥
१३ ॥ ममपुत्रपितारक्तोब्रह्महापापकृत्तमः ॥ अयंपितामहः कृष्ण
ऋषयोयेनघातिताः ॥ १४ ॥ अवीचिनरकंप्राप्तौमुक्तौत्वत्पिंडदानतः ॥
मुक्तिःकृतात्वयापुत्रव्रजामः स्वर्गमव्ययम् ॥ १५ ॥ तातंपितामहंचैव-
तथैवप्रपितामहम् ॥ प्रीणयामीतियत्तोयंत्वयादत्तमरिंदम ॥ १६ ॥
तेनास्मद्युगपद्योगोजातोवाक्येनसत्तम॥एवंपुत्रैःपितृणांचकर्तव्यामुक्ति-
रुत्तमा ॥ १७ ॥ त्वंचराज्यंचिरंकृत्वाभुक्त्वाभोगान्सुदुर्लभान् ॥ यज्ञा-

न्सदक्षिणान्कृत्वाअंतेविष्णुपुरंव्रज ॥ १८ ॥ तत्रभोगैःसुतृप्तस्त्वमंते-
मोक्षमवाप्स्यासि ॥ एवंलब्धवरोराजाराज्यंभुक्त्वादिवंगतः ॥ १९ ॥
प्रेतराजःसहप्रेतैर्गयाश्राद्धाद्दिवंगतः ॥ प्रेतःकश्चित्स्वमुक्त्यर्थंवणिजंकंचि-
दब्रवीत् ॥ २० ॥ ममनाम्नागयाशीर्षेपिंडानिर्वपणांकुरु ॥ प्रेतभाववि-
मुक्त्यर्थंत्वंगृहस्थंधनंमम ॥ २१ ॥ तद्धनंसर्वमादायगयायज्ञेव्ययंकुरु ॥
षोडशेपंचभागाश्चतुभ्यंवैदत्तवानहम् ॥ २२ ॥ स्वनामानियथान्या-
यंसम्यगाख्यातवान्त्रहः ॥ गत्वावणिग्गयाशीर्षेप्रेतराजायपिंडकम् ॥
२३ ॥ प्रददौमनुजैःसार्द्धंस्वपितृभ्यस्ततौददौ ॥ प्रेताःप्रेतत्वानिर्मुक्ता
वणिक् स्वगृहमागतः ॥ २४ ॥ एवंगयस्यशंभोश्चक्षेत्रंविष्णोःस्वयं-
भुवः ॥ उपोषितोथगायत्रीतीर्थेमहानदीस्थिते ॥ २५ ॥ गायत्र्यांपुर-
तःस्नात्वाप्रातःसंध्यामुपासयेत ॥ श्राद्धंसपिंडकंयेषांनयेद्ब्रह्मणयतांकु-
लम् ॥ २६ ॥ तीर्थेसमुद्यतेस्नात्वासावित्र्याःपुरतोनरः ॥ संध्यामुपा-
स्यमध्याह्नेनयेत्कुलशतंदिवम् ॥ २७ ॥ पिंडदानंततःकुर्यात्पितृणांमु-

क्तिकाम्यया ॥ प्राचीसरस्वतीतीर्थेस्नात्वाचापियथाविधि ॥ २८ ॥ सं-
ध्यामुपास्यमायाह्नेविष्णुलोकंनयेत्पतॄन् ॥ बहुजन्मकृतात्संध्यालो-
कान्मुक्तास्त्रिसंध्यकृत् ॥ २९ ॥ विशालायांलेलिहानतीर्थेचभरताश्रमे॥
पादांकितेमुंडपृष्ठेगदाधरसमीपतः ॥ ३० ॥ तीर्थेचाकाशगंगायांगिरि-
कर्णमुखेषुच ॥ स्नातःपिंडप्रदोब्रह्मलोकंकुलशतंनयेत् ॥ ३१ ॥ देवन-
द्यांवैतरिणयांस्नातः स्वर्गंनयेत्पितॄन् ॥ स्नातोगोदावरीतीरेत्रिः सप्त-
कुलमुद्धरेत् ॥ ३२ ॥ सत्यंसत्यंपुनःसत्यंवैतरिणयांतुनारद ॥ एकविं-
शतिकुलान्याशुतारयेन्नात्रसंशयः ॥ ३३ ॥ यमद्वारेमहाघोरेयासावै-
तरणीनदी ॥ तामहंतर्तुमिच्छामिकृष्णांगांप्रददन्निमाम् ॥ ३४ ॥
अशक्तोयदिवाशक्तोगांप्रदद्याद्द्विजातये । यासावैतरणीनामनदीत्रैलो-
क्यविश्रुता ॥ ३५ ॥ सावतीर्णामहाभागापितृणांतारणायच ॥ त्रिरा-
त्रोपोषणेनैवतीर्थाभिगमनेनच ॥ ३६ ॥ अदत्त्वाकांचनंगाश्चदरिद्रोजा-
यतेनरः ॥ घृतकुल्यामधुकुल्यादेविकाचमहानदी ॥३७॥ शिलायांसं-

गमोयत्रतीर्थंयत्रमधुश्रवः ॥ अयुतंचाश्वमेधानांस्नानकृल्लभतेनरः
॥ ३८ ॥ श्राद्धंसपिंडकंकृत्वापिंडदानंतथैवच ॥ कुलानांशतमुद्धृत्य-
विष्णुलोकंनयेत्पितृन् ॥ ३९ ॥ दशाश्वमेधिकेहंसेतीर्थेचामरकंटके ॥
कोटितीर्थेरुक्मकुंडेपिंडदःस्वर्नयेत्पितॄन् ॥ ४० ॥ वैतरण्यांघृतकुल्यां-
मधुकुल्यांतथैवच ॥ कोटितीर्थेनरःस्नात्वादृष्ट्वाकोटीश्वरंचयः ॥ ४१ ॥
कोटिजन्मभवेद्विप्रोधनाढ्यावेदपारगः ॥ मार्कंडेयेशकोटीशौनत्वा-
स्यात्पितृतारकः ॥ ४२ ॥ रुक्मपारिजातवनेपार्वत्यासहशंकरः ॥ रह-
स्येसंस्थितोरम्येवर्षाणामयुतंपुरा ॥४३॥ मरीचिःफलपुष्पार्थंपारिजा-
तवनंगतः ॥ दृष्ट्वाशप्तोमहेशेनयस्मात्सुखविघातकः ॥ ४४ ॥ दुःखीभवे-
तितद्भीत्यामरीचिस्तुष्टुवेशिवम् ॥ तुष्टःप्रोवाचतंशंभुर्वृणीष्ववरमुत्तमम्
॥४५॥ शापाद्भवतुमुक्तिर्मेमरीचिःप्राहशंकरम् ॥ भवेद्गयायांमुक्तिस्तेशि-
वोक्तःप्रययौगयाम् ॥ ४६ ॥ शिलास्थितस्तपस्तेपेसर्वेषांदुष्करंचयत् ॥
मरीचिरीश्वराच्छप्तःकृष्णात्वमगमत्पुरा ॥४७॥ तपसादारुणेनेहसोपि-

शुक्लत्वमागतः ॥ हरिरूचेमरीचिंचवरंवृणुहिपुत्रक ॥ ४८ ॥ किंत्वन्य-
त्वयितुष्टेमेमरीचिराहमाधवम् ॥ हरशापाद्विमुक्तोहंशिलाभवतुपावनी
॥४९॥ पितृमुक्तिकरीसाक्षात्तथेत्युक्त्वादिवंययौ ॥ दिवौकसांपुष्करिणीं-
समासाद्यनरःशुचिः ॥ ५० ॥ यत्रदत्तंपितृभ्यश्चभवत्यक्षय्यमित्युत ॥
तत्रस्नातोदिवंयातिस्वशरीरेणमानवः ॥५१॥ पाप्मानंप्रजहत्येषजीर्णा-
त्वचमिवोरगः ॥ तत्रकंजवरंपुण्यंपुण्यकृद्भिर्निषेवितम् ॥५२॥ पांडुशि-
लावैसाप्रोक्ताश्राद्धंतत्राक्षयंभवेत ॥ युधिष्ठिरस्तुतस्यांहिश्राद्धंकर्तुंययौ-
मुने ॥ ५३ ॥ तत्रकालेपांडुनोक्तमद्धस्तेदेहिपिंडकम् ॥ हस्तंत्यक्त्वा-
शिलायांचपिण्डदानंचकारसः ॥ ५४ ॥ शिलायांपिंडदानेनप्रहृष्टोऽन्या-
सनंदनः ॥ वरंपुत्रायप्रददौराज्यंकुरुमहीतले ॥ ५५ ॥ अकंटकंतुसंपू-
र्णंत्वंमेत्राताहिपुत्रक ॥ स्वर्गंव्रजशरीरेणपितृभिः पार्श्वगैः सह ॥
५६ ॥ दृष्टिमात्रेणसंपूतान्नरकस्थान्दिवंनय ॥ इत्युक्त्वाप्रययौपांडुःशा-
श्वतंपदमव्ययम् ॥ ५७ ॥ मतंगस्यपदेश्राद्धीब्रह्मलोकंनयेत्पितॄन् ॥

निर्मथ्याग्निंशमीगर्भेविधिविंष्णवादिभिःसह ॥ ५८ ॥ लेभेतीर्थंतु-
यज्ञार्थंत्रिलोकेषुविश्रुतम् ॥ मखसंज्ञंचतत्तीर्थंपितॄणांमुक्तिदायकम् ॥
५९ ॥ पितॄन्स्वर्गालयंनत्वासंगमगारेकेश्वरौ ॥ गयाकूपेपिंडदानादश्व-
मेधफलंलभेत् ॥ ६० ॥ भस्मकूटेभस्मनाथःस्नात्वातारयतेपितॄन् ॥
त्यक्त्वापापंभवेन्मुक्तःसंगमेस्नानमाचरेत् ॥ ६१ ॥ धौतपादोथनिःक्षी-
रासंगमेस्नानकृन्नरः ॥ श्राद्धीरामपुष्करिणयांब्रह्मलोकंनयेत्पितॄन् ॥
६२ ॥ सुषुम्नांचमहाकुल्योत्रिःसप्तकुलमुद्धरेत् ॥ स्नातोनत्वावसिष्ठे-
शंतत्तीर्थेचाश्वमेधभाक् ॥ ६३ ॥ दृष्टिंचकेशवमेधाख्यांवसिष्ठोमुनिस-
त्तमः ॥ इष्टितोनिर्गतःशंभुर्वरंवृणुवसिष्ठक ॥ ६४ ॥ प्राहेतितंवसिष्ठो-
पिशिवतुष्टोसिमेयदि ॥ वस्तव्यंचात्रदेशेचतथेत्युक्त्वाशिवःस्थितः ॥
६५ ॥ पिंडदोधेनुकारण्येकामधेनुपदेषुच ॥ स्नात्वाश्राद्धयथसंपूज्य
ब्रह्मलोकंनयेत्पितॄन् ॥ ६६ ॥ कर्दमालयेगयानाभौमुण्डपृष्टसमीपतः ॥
स्नात्वाश्राद्धादिकंकृत्वापितॄणामनृणोभवेत ॥ ६७ ॥ फल्गुचंडीशम-

शानाक्षीमंगलाद्याःसमर्चयेत् ॥ गयायांचवृषोत्सर्गात्रिःसप्तकुलमुद्धरेत्
॥ ६८ ॥ यत्रतत्रास्थितादेवाऋषयोपिजितेंद्रियाः ॥ गयोगजोगयादि-
त्योगायत्रीचगदाधरः ॥ ६९ ॥ गयागयशिरश्चैवषड्गयामुक्तिदायकाः ॥
आदौगदाधरंध्यात्वाश्राद्धपिंडादिकृन्नरः ॥ ७० ॥ कुलानांशतमुद्धृ-
त्यब्रह्मलोकंनयेत्पितॄन् ॥ गयाख्यानमिदंपुण्यंयःपठेत्सततंनरः ॥७१॥
शृणुयाच्छ्रद्धयायस्तुसयातिपरमांगतिम् ॥ श्रीमद्गयायामाहात्म्यं-
शृणुयाद्यस्तुभक्तितः ॥ ७२ ॥ विधिनाव्यासपुरुषंवित्तशाठ्यंनकारयेत् ॥
गोभूहिरण्यदानानिवस्त्रालंकारणानिच ॥ ७३ ॥ संपूज्यव्यासपुरुषं-
भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ॥ पाठयेद्वागयाख्यानंविप्रेभ्यःपुण्यकृन्नरः ॥
७४ ॥ शृणुश्राद्धंकृतंतेनकृतंतेनसुनिश्चितम् ॥ गयायामाहिमानंचज्यो-
तिष्टोमसमाहितः ॥ तेनेष्टंराजसूयेनअश्वमेधेननारद ॥ ७५ ॥ लिखे-
द्वालेखयेद्वापिपूजयेद्वापिपुस्तकम् ॥ ७६ ॥ तस्यगृहेस्थिरालक्ष्मीःसुप्र-
सन्नाभविष्यति ॥ उपाख्यानमिदंपुण्यंगृहेतिष्ठतिपुस्तकम् ॥ ७७ ॥

सर्पाग्निचोरजनितंभयंतत्रनविद्यते ॥ श्राद्धकालेपठेद्यस्तुगयामाहात्म्य-
मुत्तमम् ॥७८॥ विधिहीनंतुसंपूर्णंपितॄणांतुगयासमम् ॥ यानितीर्थानि-
त्रैलोक्येतानितिष्ठंतितत्रैव ॥ ७९ ॥ येनज्ञातंगयाख्यानंश्रुतंवापठितं-
मुने ॥ सोपितत्फलमाप्नोतिसमग्रंनात्रसंशयः ॥ ८० ॥ सूतउवाच ॥
सनत्कुमारोमुनिपुंगवायपुण्यांकथांचाथनिवेद्यभक्त्या ॥ स्वमाश्रमं-
पुण्यवनैरुपेतंविसृज्यसंगीतगुरुंजगाम ॥ ८१ ॥ इति श्रीवायुपुराणे-
श्वेतवाराहकल्पेगयामाहात्म्येऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ समाप्तमिदं-
गयामाहात्म्यम् ॥

पं० आत्माराम शर्मा द्वारा जार्ज प्रिंटिंग वर्क्स काशी में मुद्रित ।

इति

गया माहात्म्य मूल

॥ समाप्तः ॥